

Handelshögskolan
VID GÖTEBORGS UNIVERSITET

JURIDISKA INSTITUTIONEN

ÄR MYNDIGHETS FEL SKÄL FÖR RÄTTELSE?

Meliha Sevinc

Tillämpade studier

20 poäng

Juris kandidat Programmet

Handledare

Robert Pålsson, professor i skatterätt

Ämnesområde

Förvaltningsrätt

Förord

Som blivande jurist har det varit oerhört intressant att ägna cirka tjugo veckor av min utbildning till ett examensarbete på Skatteverket i Göteborg (SKV 2). Det har framförallt varit lärorikt med tanke på problemets verklighetsanknytning.

Jag vill tacka Bodil Halling på Rätts- och utvecklingsenheten (RUT) på Skatteverket som har gjort det möjligt för mig att genomföra mitt examensarbete. Bodil Halling kom med idén till arbetet, hon har också hjälpt och stöttat mig under mina veckor på RUT.

Robert Pålsson, min handledare vid Handelshögskolan har med sin uppfinningsrikedom och sitt enorma kunnande kommit med idéer och förslag till genomförandet av mitt examensarbete.

Min handledare Robert Pålsson och Bodil Halling har visat stort intresse och varit ett stort stöd. De har alltid tagit sig tid att hjälpa till och diskutera delresultatet under arbetets gång, men jag har ändå fått fria händer för att utföra examensarbetet.

Jag vill rikta ett varmt TACK till

min handledare
Robert Pålsson

Skatteverket, RUT
Bodil Halling

&

Alla andra som stött mig på vägen

Göteborg, februari 2007

Innehållsförteckning

Förkortningar	s.4
---------------	-----

Sammanfattning	s.5
----------------	-----

Inledning

1.1 Ämnespresentation	s.7
1.2 Syfte och metod	s.9
1.3 Disposition	s.10

Del 1

1.1 "Inte uppenbart oriktigt"	s.11
1.2 Vilka register förs på Skatteverket	s.12
1.2.1 Uppgifter som är offentliga på Skatteverket	s.13
1.3 Vilka register förs på Kronofogdemyndigheten	s.15
1.4 Bestämmer Kronofogdemyndigheten?	s.16
1.4.1 Rättvis gallring	s.18
1.5 Vad innehåller PUL?	s.19
1.5.1 EG-direktivet 95/46	s.20
1.5.2 Datainspektionen	s.22
1.5.3 Definitioner	s.23
1.5.4 Personuppgiftsansvarige	s.23
1.5.5 De grundläggande kraven i 9 § p. h	s.25
1.6 Vad innebär rättelse enligt 28 § PUL?	s.26
1.7 Olika regleringsmodeller vid användning av PUL	s.28
1.8 "Ett beslut som är behäftad med så grava fel"	s.29
1.9 Vad innebär "oriktig uppgift" i 9 § PUL?	s.32
1.10 Vad innebär "oriktig användning" i 9 § PUL?	s.32
1.11 Vad innebär "missvisande" uppgift?	s.33
1.11.1 Bedömning enligt Datalagen	s.33
1.11.2 Bedömning enligt PUL	s.34

Del 2

2.1 Förtroende kris	s.36
2.1.1 Kan medborgaren få skadestånd för kränkning?	s.37
2.2 Finlands lagstiftning	s.40
2.2.1 Konsekvenser av betalningsdröjsmål	s.42
Slutsats	s.44
Källförteckning	s.47

Förkortningar

PUL	Personuppgiftslagen
Sekrl	Sekretesslagen
SkI	Skadeståndslagen
KFM dbl	Lag (2001:184) om behandling av uppgifter i kronofogdemyndighetens verksamhet
SKV	Skatteverket
KFM	Kronofogdemyndigheten
JK	Justitiekanslern
TF	Tryckfrihetsförordningen

Sammanfattning

För att det ska vara tillåtet att behandla personuppgifter ska behandlingen ha anknytning till visst ändamål. Den personuppgiftsansvarige; Skatteverket eller Kronofogdemyndigheten, ska se till att de personuppgifter som behandlas är adekvata och relevanta i förhållande till ändamålen med behandlingen, att personuppgifterna är riktiga och, om det är nödvändigt, aktuella och att alla tänkbara handlingar vidtas för att rätta, blockera eller utplåna sådana personuppgifter som är felaktiga eller ofullständiga med hänsyn till ändamålen med behandlingen. Detta framgår av 9 § PUL som följer föreskrifterna i EG-direktivet 95/46 artikel 6.

Hur långt sträcker sig rättelseskyldigheten enligt Personuppgiftslagen (1998:204) (PUL) jämfört med den annullerade rättelseregleringen i gamla Datalagen (1973:289)? Följderna av denna otydlighet är att väldigt många restförda personer saknar möjligheten att få rättelse av missvisande registrerade uppgifter. Missvisande i denna kontext är att uppgifterna inte på rätt sätt återspeglar den restfördes betalningsvilja. Följden blir betalningsanmärkning hos kreditupplysningsföretag och att uppgifterna blir tillgängliga för allmänheten. Detta för med sig stora svårigheter för den enskilde som t.ex. problem att få hyra en lägenhet eller få ett telefonabonnemang, samtidigt blir förtroendet för myndigheten försämrat. Den enskilde kan komma att känna sig kränkt genom att den personliga integriteten inte har det skydd som individen har rätt till enligt PUL och att de mänskliga rättigheterna inte iaktas. Skatteverket vill försöka ta på sig felet och utföra en rättelse. Skatteverket vill vara rättvis och opartisk och därigenom få förtroende från enskildes sida för myndigheten. Tilliten för med sig att medborgaren försöker göra rätt för sig, men för detta krävs att myndigheten behandlar individen på ett rättvist sätt.

Då uppgifterna kommer från myndighetens register och därigenom blir offentliga handlingar hos kreditupplysningsföretagen, är frågan om den enskilde kan kräva skadestånd för kränkning av den personliga integriteten. 1 § PUL stadgar att huvudsyftet med lagen är att skydda människors personliga integritet så att de inte kränks vid behandling av personuppgifter.

Hur gör vårt grannland Finland för att få bukt med ett sådant problem? Finland följer inte EG-direktivets text ordagrant, de har infört i sin lagstiftning 29 § PUL att den registeransvarige ska utan obefogat dröjsmål på eget initiativ eller på yrkande av den registrerade rätta, utplåna eller komplettera en personuppgift som ingår i ett personregister och som med hänsyn till ändamålet med behandlingen är *oriktig, onödig, bristfällig eller föråldrad*. Praxis visar att den registeransvarige har uppmanats av dataombudsmannen att denne ska ta bort anteckningar om betalningsstörning ur kreditupplysningsregistret. Detta när anteckningen visar en oriktig bild av personens betalningsförmåga eller hans vilja att betala.

Inledning

1.1 Ämnespresentation

”Att tillfoga någon orätt är mer förnedrande än att lida en oförrätt.”

Platon

1 § Personuppgiftslagen (1998:204) (PUL) har som huvudsyfte att skydda människors personliga integritet så att de inte kränks vid behandling av personuppgifter.¹ Det är viktigt att behandlade uppgifter är korrekta, att uppgifterna används i rätt sammanhang och enbart i berättigade ändamål. I detta sammanhang anses skyddsintresset vara lika viktigt för juridiska personer som för fysiska personer.²

I och med införandet av PUL kan rättelse av missvisande uppgifter i Kronofogdemyndigheternas databaser inte göras, utan rättelser görs enbart när en personuppgift behandlas felaktigt. Ett registrerat beslut i utsöknings- och indrivningsdatabasen som meddelats i ett utsökningsmål kan sålunda inte rättas enligt PUL om det vid ett senare tillfälle av någon anledning skulle visa sig vara ”missvisande”. Felaktiga eller missvisande personuppgifter som används kan få stora konsekvenser för såväl enskilda som företagen i samhället. Detta kan föra med sig stora ekonomiska skador. Det är därför nödvändigt att de uppgifter som används är riktiga och inte missvisande.³

Tilliten från allmänhetens sida är en viktig förutsättning för förvaltningens effektivitet. För att nå de grundläggande rättsäkerhetskraven krävs ett beteende som tar hänsyn till detta. Allmänheten bör uppfatta myndigheten som rättvis. Det kan uppnås genom att myndigheten uppträder opartiskt och sakligt vilket följer av RF 1:9, samt behandlar medborgaren med respekt och förståelse.⁴ Det är viktigt att de behandlade uppgifterna är korrekta, att dessa uppgifter används i rätt sammanhang och enbart för berättigade ändamål.⁵ Relevans och

---

¹ Prop.1997/98:44 s.115

² Prop.1997/98:44 s.120 f

³ SOU 2004:6 s.31

⁴ Strömberg, Håkan, *Allmän Förvaltningsrätt*, s. 156

⁵ Prop.1997/98:44 s.120 f

korrekthet är av ansevärdare vikt när det gäller upplysningar som används i kreditupplysningsområden. Enskilda konsumenter och näringsverksamhet som berörs av registren är beroende av att dessa uppgifter är felfria och väsentliga. En åtgärd som har utförts av KFM och finns i databaserna anses vara regelrätt enbart för att åtgärden är genomförd av KFM. För att de finansiella företagen ska kunna bedöma förlustrisker och därtill hörande prissättningsfrågor är det viktigt med rätt information.⁶

En debatt om kreditupplysningsinformation fördes i media sommaren 2000 där det bl.a. sades att

- oriktig eller missvisande information sprids av kreditupplysningsföretag angående privatpersonernas ekonomi,
- det har blivit en ökning av att allt fler kräver korrigerande fakta i kronofogdens register,
- många registrerade kreditupplysningsomfrågningar sänker privatpersonernas kreditvärdighet.⁷

En stor mängd fakta av den enskilde finns upptagna i kreditupplysningsföretagens register. Missvisande eller oriktig fakta i dessa register kan leda till stora intrång i den registrerades personliga integritet. Framförallt är det viktigt att all fakta om betalningsanmärkningar är riktiga. Uppfattningen om vilka omständigheter som ger anledning till rättelse i KFM:s databaser varierar inom exekutionsväsendet. Fel information kan bl.a. leda till att krediter avslås eller att man nekats att hyra en bostad.⁸

Rättelsemöjligheten kan endast avse sådana uppgifter i databaserna som tillkommit genom slarv och skrivfel vid själva registreringen av uppgiften.⁹ Rättelser såsom felaktig information från handläggaren, betalningsuppsmaning till fel adress, betalningsuppsmaning som inte ens är skickat till adressaten, skattskyldig som inte förstår informationen på skattekontot, är exempel på ärenden som är svåra att få rättade. Det är inte frågan om skattskyldiges ovilja eller oförmåga att betala skatten, snarare att rätt information inte har nått fram eller att denne inte

---

⁶ Datainspektionens- Finansinspektionens rapport 2001:1a samt 2001:2, *missvisande kreditupplysningar - åtgärder och förslag*

⁷ Datainspektionens – Finansinspektionens rapport 2001:1a samt 2001:2, *missvisande kreditupplysningar – åtgärder och förslag*

⁸ Datainspektionens rapport 2001:1, *missvisande uppgifter hos kreditupplysningsföretag*

har fått någon information överhuvudtaget. JK anser att rättelse inte kan ske i större omfattning än vad PUL bokstavligen ger stöd för.¹⁰ Möjligheterna att rätta personuppgifter i utsöknings- och indrivningsdatabasen har blivit mycket svårare i och med den nya lagstiftningen och borttagandet av kriteriet ”missvisande” personuppgifter.¹¹

Skatteverket vill återinföra begreppet ”missvisande” som grund i Personuppgiftslagen för att kunna besluta om rättelse av personuppgifter i utsöknings- och indrivningsdatabasen, med anledning av detta har en lagändring begärts den 17 maj 2004.¹² Skatteverket menar på att det behövs ett förtydligande i de relevanta rättelsebestämmelserna som finns i Lagen (2001:184) om behandling av uppgifter i kronofogdemyndighetens verksamhet (KFMdbI) och Personuppgiftslagen. Skatteverket anser att eftersom problemen är hänförliga till den exekutiva bestämmelsen är det rimligt att en särskild rättelsebestämmelse införs i KFMdbI. Den särskilda bestämmelsen ska då tillämpas utöver rättelsebestämmelserna i Personuppgiftslagen. En särskild rättelsebestämmelse bör formuleras så att den likaså omfattar juridiska personer och avlidna personer. Skatteverket föreslår att en ny lydelse utformas av 3 kap. 3 § KFMdbI.¹³ I dagsläget är det fortfarande ett öppet ärende hos Finansdepartementet.

1.2 Syfte och metod

Syftet med uppsatsen är att genom att granska rättspraxis samt sedvanliga rättsdogmatiska källor såsom lagtext, praxis och doktrin, bedöma om det finns någon möjlighet för myndigheten att öppna en ventil i lagstiftningsfrågan när det gäller PUL. Därmed skulle myndigheten få en möjlighet att ta på sig felet. Alternativt en ändring av PUL där begreppet ”missvisande” återinförs som grund för att kunna besluta om rättelse av personuppgifter i Kronofogdemyndighetens databaser; utsöknings- och indrivningsdatabasen och betalningsföreläggande- och handräkningsdatabasen. EG-direktivet 95/46 är implementerat i

---

⁹ SOU 1999:105 s.397

¹⁰ Mötesanteckningar med JK 2005-10-25

¹¹ SOU 1999:105 s.397

¹² Intranät SKV, *Rättelse och gallring* s.9

¹³ Föredragande från SKV hos Finansdepartementet 2004-05-17. Handlingar från Finansdepartementet (Skatte- och Tullavdelningen).

PUL, är implementeringen av direktivet tillfredsställande? Hur har termer och begrepp tolkats?

För mig är det samtidigt intressant att göra en jämförelse med Finlands Personuppgiftslag och se hur de har tolkat EG-direktivet 95/46. Avsikten är inte att göra en komparativ studie utan försöka hitta ytterligare en lösning på hur ett myndighetsfel behandlas, då EG- direktivet är implementerat i de nationella lagstiftningarna. Är det så att tolkningen av direktivet kan vara annorlunda i olika medlemsstater? Har Sverige tolkat direktivet för strängt?

1.3 Disposition

Uppsatsen kommer inledningsvis i del 1 att innehålla en redogörelse av vilka register som förs på Skatteverket och Kronofogdemyndigheten, i vilka ändamål dessa register förs samt vad som är innehållet i dessa register. Bakgrund till när och varför Personuppgiftslagen infördes, samt vad som är bra/dåligt med lagstiftningen. Ytterligare kommer uppsatsen att behandla vilka omständigheter som föranleder rättelse i Kronofogdemyndighetens databaser, när en felaktighet föreligger i registret i fråga. Varför görs inte rättelse hos Kronofogdemyndigheten fastän myndigheten (Skatteverket) har gjort ett fel? Varför görs det inte en subjektiv bedömning i varje enskilt fall, där det är uppenbart att personen i fråga har viljan och förmågan att betala skatt?

I del 2 behandlas huruvida Skatteverket uppfattas som förtroendeingivande eller inte, vad de vill göra för att få allmänhetens tillit. Kan den enskilde individen få skadestånd från staten för kränkning av att den personliga integriteten, då uppgifter om denne blir offentliga genom kreditupplysningsföretag, i synnerhet om de har hamnat där på grund av myndighetsfel? En jämförelse med Finlands lagstiftning (PUL) och hur de har tolkat EG-direktivet 95/46 görs.

Del 1

1.1 ”Inte uppenbart oriktig”

I Länsrättens dom 19 september 2003 i mål nr 543-03, medges rättelse av uppgift i utsöknings- och indrivningsdatabasen. Lagen om behandling av uppgifter i Kronofogdemyndigheternas verksamhet och i Personuppgiftslagen (1998:204) avser inte rättelse av juridiska personer, trots detta har det ändå ansetts att uppenbart oriktiga uppgifter om juridiska personer ska ha möjlighet att rättas. Kronofogdemyndigheten överklagar detta beslut till Kammarrätten, där de yrkar en ändring av Länsrättens dom. Kronofogdemyndigheten vill inte medge Betajo Plast AB rättelse/uteslutning. Kammarrätten fastställer att rättelse av uppgift i utsöknings- och indrivningsdatabasen inte ska medges. Lagen om behandling av uppgifter i Kronofogdemyndigheternas verksamhet och i Personuppgiftslagen (1998:204) avser inte rättelse av juridiska personer.¹⁴

Betajo Plast AB restförs den 1 mars 2003 för ett skuldbelopp om 17 023 kr motsvarande underskottet på bolagets skattekonto. Bolaget kontaktar Skatteverket innan restföring sker. Skatteverket ger ett felaktigt besked, de meddelar att Betajo Plast AB inte ska betala någon skatt. Eftersom det är underskott på skattekontot överlämnar Skatteverket det belopp som bolaget var skyldig att betala för indrivning till Kronofogdemyndigheten, detta resulterar i att bolaget registreras i utsöknings- och indrivningsdatabasen.¹⁵

Kammarrättens bedömning blir att bolaget har registrerats i utsöknings- och indrivningsdatabasen på grund av att Skatteverket har överlämnat det belopp som bolaget på grund av underskott på skattekontot var skyldig att betala. Vid registreringstillfället var det överlämnade beloppet obetalt. Därför finner Kammarrätten att den registrerade uppgiften inte var uppenbart oriktig. Bedömningen blir inte annorlunda bara för att betalningsförsummelsen berott på felaktig information från Skatteverkets sida. Kammarrätten fastslår Kronofogdemyndighetens beslut, dvs. ingen rättelse/uteslutning ur utsöknings- och indrivningsdatabasen.¹⁶

---

¹⁴ Kammarrätten Göteborg, mål nr 6133-03

¹⁵ Kammarrätten Göteborg, mål nr 6133-03

Eftersom den skattskyldige kontaktar Skatteverket så är det uppenbart att de vill ha hjälp och att de inte förstår informationen som står på skattekontot. Det har ingenting med viljan och förmågan att betala skatten utan snarare om hur svårt det är att tyda skattekontots konstruktion. De får hjälp, dock inte rätt hjälp. På grund av informationen de får från myndigheten betalar de inte in skatten. Är det rättvist att den skattskyldige får så pass stora konsekvenser på grund av myndighetens handling även när myndigheten intygar det felaktiga händelseförloppet? Bolaget kommer att hamna i ett register som antyder att de har ekonomiska problem, vilket inte stämmer, uppgifterna kommer att bli offentliga bl.a. via kreditupplysningsföretag. Bolaget kan komma att få problem med att överleva, då banker inte vill ge krediter och leverantörer inte vill göra affärer med dem. I det här fallet har den enskilde försökt kommunicera med myndigheten och göra rätt för sig men får ett felaktigt besked från myndigheten som borde föranleda att en subjektiv bedömning görs av fallet. Där hänsyn torde tas till vad det egentliga felet beror på, att betalningsförsummelse till synes har berott på felaktig information från Skatteverket.

1.2 Vilka register förs hos Skatteverket

De offentliga registren ger en möjlighet för företag och privatpersoner att få tillgång till uppgifter som annars inte hade varit möjligt. I dagsläget finns det en hel del databaser som innefattar personuppgifter och de är centrala för att samhället ska fungera och vara verksamt. Det finns uppgifter i databaser över medborgare över deras civilstatus, betalningsanmärkningar, om konkurser, familjeförhållanden, vilka som har körkort, vilka som är bilägare och vilka som får rösta m.m.

Skatteverket har en upplysningsskyldighet enligt 15 kap. 11 § SekrL att visa för allmänheten de databaser (register), förteckningar eller andra anteckningar hos myndigheten som förs med hjälp av automatiserad behandling och som till någon del är offentlig handling hos myndigheten. Sekretesskyddade uppgifter får inte finnas med i sådana databaser.¹⁷

Vill man ha information om en persons taxerade inkomst och förmögenhet kan dessa uppgifter hämtas från Skatteverket. Från Kronofogdemyndigheten kan uppgifter hämtas

---

¹⁶ Kammarrätten Göteborg, mål nr 6133-03

¹⁷ Prop.1997/98:44 s.23

angående utslag i mål om betalningsföreläggande, utmätning och restföring av skattefordringar.¹⁸

1.2.1 Uppgifter som är offentliga hos Skatteverket

Beskattningsdatabasen; För att kunna få den information som behövs inom Skatteverket får vissa uppgifter behandlas i databasen som t.ex. betalning eller återbetalning av skatter eller avgifter. I registret behandlas bl.a. uppgifter om indrivning och utsökning.¹⁹ I Beskattningsdatabasen finns det två olika register; slutlig skatt- och skattekontoregistret.

Slutlig skatt; Här är de administrativa uppgifterna om namn och organisationsnummer respektive personnummer offentliga. Sedan beslut har fattats är behandling av uppgifter som inkomst av tjänst, inkomst av näringsverksamhet, taxerad förvärvsinkomst, avdrag för allmän pensionsavgift, grundavdrag, beskattningsbar förvärvsinkomst, överskott av kapital, underlag för allmän pensionsavgift, underlag för skattereduktion för allmän pensionsavgift, kommunal inkomstskatt, statlig inkomstskatt, allmän pensionsavgift, begravningsavgift, pensionsgrundande inkomst av anställning, avgifter till trossamfund samt pensionsgrundande inkomst av annat förvärv att ses som offentliga uppgifter. Om personen i fråga bedriver näringsverksamhet finns alla så kallade egenavgifter speciellt med. När det gäller förmögenhetsuppgifter är dessa endast offentliga om förmögenheten uppgår till beskattningsbart belopp, jfr 9 kap. 1 § SekL första stycket. Den taxerade inkomsten är tillgänglig tio år tillbaka.²⁰

Skattekonto; Allmänhetens kontoutdrag där det framkommer hur mycket skatt som ska betalas. Skuld som inte betalats skickas vidare till Kronofogdemyndigheten efter en betalningsupplmaning. Skatteverket har satt en gräns, s.k. restföringsgräns, de som överskrider en gräns skickas vidare för indrivning till Kronofogdemyndigheten. För fysiska eller juridiska personer som har F eller FA skatt är restföringsgränsen normalt 10 000 kr och för övriga 500 kr.²¹

---

¹⁸ Intranät SKV, *dokumentationskrav vid personuppgiftsbehandling*

¹⁹ Prop.2000/01:33 s.7 ff.

²⁰ Andersson, Vilhelm, *Sekretess Lathund, SKV 205*, s.44 ff.

²¹ SKV 2 Intervju, Kvist Annika

Folkbokföringsdatabasen; Det är viktigt med folkbokföringens uppgifter för den statliga verksamheten. Registret innehåller fastställande av en persons bosättning samt registrering av uppgifter om identitet, familj och andra förhållanden. I folkbokföringsregistret finns det uppgifter om var en person i fråga är född, vilken tid, dennes personnummer, namn och adress, samt medborgarskap och dennes civilstånd. För att avgöra någons familjesituation anges även uppgifter om make, barn, vårdnadshavare och föräldrar.²² Folkbokföringsregistret är i grunden offentligt men en prövning måste göras från fall till fall för att personen i fråga inte ska lida men av att informationen blir offentligt, jfr 7 kap. 15 § första stycket SekL.²³

Fastighetsregistret; Där man bl.a. kan få fram vem som är ägare till fastigheten, hur stor fastigheten är samt vad den är taxerad till, d.v.s. underlaget för fastställande av skatt. Dessa uppgifter är undantagna sekretess enligt 9 kap. 1 § tredje stycket SekrL.²⁴

DiaRätt är myndighetens diarium, alla ärenden ska diarieföras. En ex officio²⁵ utredning som leder till beslut eller en begäran om rättelse ska alltid diarieföras i Diarätt. Diarieföring och akthantering görs endast här. Samtliga handlingar i ärendet ska diarieföras i takt med att de inkommer eller expedieras.²⁶

Basregister; På den här bilden kan uppgifter avseende fysiska/juridiska personers postadress hittas, om personen i fråga har A eller F skattsedel, om dessa är arbetsgivare eller momsregistrerade. Däremot är det hemligt med uppgifter som visar tidpunkt för registrering eller avregistrering när det gäller moms eller arbetsgivare. Man kan dessutom gå tillbaka 10 år i tiden beträffande dessa uppgifter, dock inte längre än år 1998.²⁷

Arvsskatt; Här kan man hitta information om bouppteckning, namn på den avlidne personen, ingivaren till bouppteckningen, vilka barnen och i vissa fall barnbarnen är till den avlidne, samt tillgångar och skulder som finns.²⁸

---

²² Prop. 2000/01:33 s.14 f

²³ SKV 148, *Offentligt eller hemligt*, s.99 ff.

²⁴ SKV 148, *Offentligt eller hemligt* s.79

²⁵ Kan översättas med på tjänstens vägnar. Ska något av domstol eller myndighet beaktas ex officio betyder det att myndigheten eller domstolen agerar på eget initiativ och något påpekande från part är inte nödvändigt.

²⁶ Intervju SKV 2 expeditionen, Lundqvist Barbro

²⁷ SKV *Sekretess Lathund* s. 44 ff.

1.3 Vilka register förs hos Kronofogdemyndigheten²⁹

Utsöknings- och indrivningsdatabasen; Med hjälp av automatiserad behandling ska det finnas en samling uppgifter som används gemensamt för angivna ändamål inom utsöknings- och indrivningsdatabasen. Ändamålen med dessa uppgifter är att de får behandlas i databasen för tillhandahållande av information som behövs i Skatteverkets och Kronofogdemyndighetens verksamhet. I huvudsak ska registret användas inom exekutionsväsendet för verkställighet och indrivning av statliga fordringar samtidigt ska avräkning och kvittning göras. Vidare åligger det Kronofogdemyndigheten att övervakning av näringsförbud sker. Andra ändamål är att ärenden angående ansvar för någon annans skatter och avgifter görs. Tillsyn av verksamhet, kontroll, planering och uppföljning ska också ske. Myndigheter som inte är inom exekutionsväsendet kan behöva ha tillträde till upplysningar om personer, detta behövs för att myndigheterna ska kunna få till stånd bidragsutbetalning och avräkning vid återbetalning av avgifter och skatter.³⁰

Skatteverket får använda registren för avräkning vid återbetalning av skatt och för planering. Andra särskilda ändamål är samordning och uppföljning av revisions- och annan kontrollverksamhet vid beskattning och tulltaxering samt för utredningar vid bestämmande av uppbörd av skatter, tullar och socialavgifter.³¹

Innehållet i utsöknings- och indrivningsdatabasen är uppgifter om fysiska - och juridiska personer, där också identifieringsuppgifter ska finnas i registret. Uppgifter om adress, personnummer och namn, civilstånd och datum för civilståndsändring, datum när personen i fråga har avlidit samt när utflyttning har skett utomlands ska uppges för fysiska personer. Motsvarande uppgifter ska anges för juridiska personer, dvs. firma, adress och organisationsnummer. När det gäller dödsbon får uppgifter om när dödsfallet har skett och personnumret till den avlidne noteras. Samtidigt ska det finnas upplysningar om arbetsgivare, exekutionstitel, skuldens storlek, influtna medel, när skulden förföll till betalning, datum för

---

²⁸ SKV 2 Allmänhetens terminal

²⁹ Eftersom rättelsehandläggningen avser endast uppgifter i indrivnings- och handräkningsdatabasen är det bara den del i detta arbete som berörs

³⁰ Prop. 2000/01:33 s.156 ff

³¹ Prop.2000/01:33 s.157 f

skuldens fastställande, preskriptionstidpunkt samt andra omständigheter av vikt för betalningsskyldigheten.³²

Registret får dessutom innehålla information om vem det är som sökt verkställighet och begärda verkställighetsåtgärder mm. Administrativa och tekniska uppgifter som fordras för registrets användning får också finnas i registrets innehåll.³³

Betalningsföreläggande- och handräckningsregister; denna databas är ett diarium där inkomna handlingar registreras. Syftet med registren är att rationalisera handläggningen av målen. Uppgifterna i registren får bl.a. användas för tillsyn, planering och uppföljning.³⁴

I registren får det finnas uppgifter angående identifiering gällande parterna, t.ex. yrkande, personnummer, namn och adress. Motsvarande uppgifter får finnas för juridiska personer, såsom adress, firmanamn och organisationsnummer. I registren förekommer även uppgifter om ett ombud samt om ombudet företräder en part. Andra uppgifter som också får ingå i registren är bl.a. yrkanden, grunder, samt andra saker som är av vikt för målet.³⁵

1.4 Bestämmer Kronofogdemyndigheten?

Rättelse av allmänna mål (a- mål)³⁶ kan uppkomma antingen genom ansökan eller genom initiativ av Kronofogdemyndigheten. Skatteverket har begärt rättelser i några fall men Kronofogdemyndigheten har endast accepterat rättelser i ett fåtal ärenden. Eftersom Skatteverkets medarbetare är medvetna om svårigheten att få en rättelse drar de sig oftast för att begära en korrigerings.³⁷

Den 6 april 2006 tog Kronofogdemyndigheten ett avslagsbeslut angående rättelse/utplåning om uppgifter i utsöknings- och indrivningsdatabasen. Ett bolag kontaktar Skatteverket och vill

---

³² Prop.2000/01:33 s.158 f, jfr 2 kap 4-5 §§ Lag (2001:184) om behandling av uppgifter i kronofogdemyndighetens verksamhet

³³ Prop.2000/01:33 s.74

³⁴ Prop. 2000/01:33 s.76, jfr 7-8 §§ Lag (2001:184) om behandling av uppgifter i kronofogdemyndighetens verksamhet

³⁵ Prop.2000/01:33 s.163 f, jfr 11 § Lag (2001:184) om behandling av uppgifter i kronofogdemyndigheternas verksamhet

³⁶ Allmänna mål är betalningskrav som stat och kommun har, t.ex. skatter, böter och studiemedel

³⁷ Intranät SKV, Kjell Dahlström, *Svårigheter att få rättelse av uppgifter i KFM:s databaser*

att underskottet på skattekontot inte överlämnas till Kronofogdemyndigheten på avstämningsdagen. Skatteverket beviljar bolagets önskan och gör därmed en manuell registrering av höjd restföringsgräns.³⁸

Eftersom Skatteverket sätter restföringsgränsen till ett lägre belopp än vad som framgick av skattekontot, blir höjningen felaktig. Restföringen för med sig att uppgifterna hamnar hos Kronofogdemyndigheten i utsöknings- och indrivningsdatabasen. Kronofogdemyndigheten anser att bolaget hade en skuld till Skatteverket när målet inkom till dem och att skulden var verkställbar enligt utsökningsbalken. Hänsyn tas inte till att Skatteverket ändrade restföringsgränsen manuellt med ett felaktigt belopp. Kronofogdemyndigheten menar på att uppgifterna om målet mot bolaget är riktiga i förhållande till ändamålen med behandlingen, eftersom då registreringen gjordes förelåg förutsättningar för verkställighet. Därmed beviljas inte någon rättelse eller utplåning i utsöknings- och indrivningsdatabasen.³⁹

När Kronofogdemyndigheten avgör om en restföring ska rättas eller inte, utgår de ifrån om fordran var verkställbar vid tidpunkten för registrering i Kronofogdemyndighetens utsöknings- och indrivningsdatabas, d.v.s. hänsyn tas enbart till om skulden var obetalt vid registreringstillfället. Skatteverkets felaktiga information till den skattskyldige påverkar inte Kronofogdemyndighetens beslut när det gäller registreringen av skulden. Kronofogdemyndigheten får inte pröva de bakomliggande rättsförhållandena,⁴⁰ istället borde en subjektiv bedömning göras och beaktande tas till vem det som egentligen har gjort ett fel. Det känns lite makabert att myndigheterna inte ska kunna samarbeta sinsemellan då en av dem har fattat ett felaktigt beslut samtidigt som rättelsebestämmelserna i PUL inte ger något stöd för sådana rättelser i utsöknings- och indrivningsdatabasen. Rättelsebestämmelserna i PUL behöver tydliggöras. Istället får den skattskyldige ta konsekvenserna för ett fel som myndigheten har gjort fastän den enskilde individen har gjort allt i sin makt för att göra rätt för sig.

Visserligen kan uppgifterna tas bort när det väl har blivit allmänna handlingar, men ska det behöva gå så långt? Borde inte den som föranlett felet rätta till det? Hur känns det att få uppgifter offentliga som visar att man har betalningsproblem, när det inte ens ligger någon

---

³⁸ Kronofogdemyndighetens beslut 2006-04-06, *rättelse av uppgift i utsöknings- och indrivningsdatabasen*

³⁹ Kronofogdemyndighetens Beslut 2006-04-06, *rättelse av uppgift i utsöknings- och indrivningsdatabasen*

⁴⁰ Kronofogdemyndighetens beslut 2006-04-06, *rättelse av uppgift i utsöknings- och indrivningsdatabasen*

sanning i det hela? Det är en kränkning av den personliga integriteten. Den skattskyldige kan vända sig till upplysningscentralen och själv begära att uppgiften tas bort ur deras register. Vissa uppgifter får i Kronofogdemyndighetens databas komma att omfattas av sekretess och förutsättningarna för detta regleras i 9 kap. 19 § Sekrl. Om sekretesskydd inträder hos Kronofogdemyndigheten är kreditupplysningsföretagen enligt 8 § tredje stycket Kreditupplysningslagen (1973:1173) skyldiga att gallra uppgifterna i sina register.⁴¹ Även om den möjligheten till rättelse finns så känns det ändå inte rätt att den enskilde individen ska ta här vägen och få mer jobb. Samtidigt har ”skadan” redan skett innan rättelse kommer till stånd, då den skattskyldiges uppgifter som indikerar att denne har ekonomiska problem blivit offentliga. Är det en rättvis hantering? Det är att kränka den enskildes personliga integritet, uppgifterna ska inte komma så långt som att bli offentliga utan rättelse ska ske innan det har blivit allmänna handlingar.

1.4.1 Rättvis gallring

Kronofogdemyndigheten har ett nytt rättelseteam på Gotland sen 1 mars 2006, där de ansvarar för alla rättelser och gallringar av personuppgifter i Kronofogdemyndighetens register. De rättar felaktigheter i register och genomför utredningar för att sedan kunna gallra bort efter beslut. Det är första gången rättelserna görs på ett gemensamt ställe för att uppnå en rättvis bedömning.⁴²

Rättelserna i databasen åsyftar inte den summariska processen⁴³ den ort där processen bedrivs ska handlägga dessa ärenden.⁴⁴

Så många som möjligt av ansökningar om rättelser som kommer in till KFM ska ges in till Visbykontoret. Samtidigt har i början av oktober 2006 rättelsehanteringen för betalningsföreläggande- och handräkningsdatabasen tagits över av Visbykontoret, dessa är ca 25-30 i månaden, handläggningstiden är för närvarande ca en månad.⁴⁵ Ärenden som bifalls kommuniceras med gäldenären redan en till tre dagar efter emottagandet, målet är att 85 % av ärendena ska vara färdiga inom tre månader. Visbykontoret sköter all handläggning

---

⁴¹ Prop 2000/01:33 s.189 ff.

⁴² Intranät SKV, Rättelser och signalfångst

⁴³ (konstaterande av otvistiga betalningsanspråk, d.v.s. den som har en skuld kan ansöka om betalningsföreläggande och få ett beslut av Kronofogdemyndigheten att skulden får mätas ut)

⁴⁴ Telefonintervju med Sheppard Frederick, Visbykontoret

av rättelseärenden i allmänna mål och enskilda mål. Exempel på ansökan som har beviljats kan vara att gäldenären redan har betalat, men hamnar i registret precis vid övergången, då anses skulden ej verkställbar då det redan är betalt. Ytterligare exempel är när anståndsbeslut finns från borgenären. Hänsyn tas till hur skulden såg ut vid registreringstillfället, dvs. om skulden var verkställbar eller inte.⁴⁶ Beslut om eventuella grundavgifter som måste tas bort för att rättelsehantering ska kunna verkställas ingår även i Visbykontorets handläggning.⁴⁷

En uppgift i databasen som ska rättas överlämnas till Skatteverket när en ansökan har beviljats av Visbykontoret. Visbykontoret måste begära att grundavgiften⁴⁸ tas bort före det att Skatteverket tar bort målet. Bevakning av om en rättelse genomförs sker av Visbykontoret,⁴⁹ hittills har 727 ärenden gallrats år 2006.⁵⁰

I dagsläget finns den s.k. tvåårsregeln. Tvåårsregeln togs fram för engångsgäldenärer som hamnat hos Kronofogdemyndigheten av misstag eller på grund av motsvarande omständighet med enbart en skuld. Tvåårsregeln har uppstått för att det ska finnas en lösning att minska följderna av restföring som uppkommit av misstag eller liknande händelse samt att den som betalar skulden frivilligt kan få uppgiften sekretessbelagd. Kreditupplysningsföretagen är tvungen att i sådant fall stryka betalningsanmärkningen, men om Kronofogdemyndigheten har hunnit fatta beslut blir uppgifterna ändå offentliga. Återkommer den som blivit av med betalningsanmärkningen hos Kronofogdemyndigheten med nytt utsökningsärende inom de två åren blir skulden i det tidigare ärendet offentlig igen. I och med det får kreditupplysningsföretagen tillträde till uppgifter om den gamla skulden igen.⁵¹

1.5 Vad innehåller Personuppgiftslagen?

Personuppgiftslagen gäller vid hantering av människors personuppgifter, såsom manuell eller elektronisk. Om det inte finns avvikande bestämmelser i lag och förordning gäller

---

⁴⁵ Telefonintervju med Sheppard Frederick, Visbykontoret

⁴⁶ Telefonintervju med Per -Ola Hallberg, Visbykontoret

⁴⁷ Intranät SKV, Sjökvist Björningar Bodil, *Rutin för överlämning av rättelseärenden*

⁴⁸ En avgift på 300 kr tas ut för varje ansökan om betalningsföreläggande och handräckning, vid utsökning tas en avgift på 500 - 1 000 kr ut beroende på vad det är för mål.

⁴⁹ Intranät SKV, Sjökvist Björningar Bodil, *Rutin för överlämning av rättelseärenden*

⁵⁰ Telefonintervju, Per- Ola Hallberg, Visbykontoret

⁵¹ Prop.2000/01:33 s.183 ff., jfr 9 kap.19 § Sekrl

Personuppgiftslagen i skatteförvaltningens och exekutionsväsendets verksamhet. PUL innehåller bestämmelser som skyddar människor mot att deras personliga integritet kränks genom behandling av personuppgifter. Personuppgifter som används för privat bruk omfattas inte av denna lag. Lagen ska vara förenlig med offentlighetsprincipen och tryck- och yttrandefriheten. Bestämmelser om när behandling av personuppgifter är tillåtna och när sådana uppgifter får föras över till en stat utanför EES omfattas av lagen. I ingressen punkten 56 fastställs att personuppgifter till sådana länder inte förhindras om en adekvat skydds nivå säkerställs⁵² om detta inte är möjligt ska överföringen vägras.⁵³ Likaså vissa primära krav på den som hanterar personuppgifter stadgas.⁵⁴

Den 24 oktober 1998 ersattes Datalagen (1973:289) av Personuppgiftslagen (1998:204). Enligt övergångsbestämmelserna till Personuppgiftslagen tillämpades Datalagen fram till 1 oktober 2001 på automatiserad behandling av personuppgifter som påbörjades före den 24 oktober 1998.⁵⁵ PUL togs fram för att garantera den enskilde ett felfritt integritetsskydd i IT samhället för att samhällsutvecklingen inte ska stoppas och att försämring av arbete med andra betydelsefulla mål förhindras.⁵⁶

1.5.1 EG-direktivet 95/46

Idén med EG-direktivet 95/46 föddes genom att EU ville forma en gemensam lag för hur man skulle lagra och sprida personuppgifter med hjälp av datorer inom sina gränser. Under mitten av 90-talet beslutade EU om att införa ett datadirektiv; Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG. Direktivet implementerades 24 oktober 1998 i PUL, om skydd för enskilda personer med hänsyn till behandling av personuppgifter och om fria flödet av dessa uppgifter i medlemsstaterna.⁵⁷ I huvudsak följer lagen EG-direktivets text och disposition⁵⁸ och är ett totalharmoniseringsdirektiv, medlemsländerna får inte införa nationella regler som är annorlunda än EU-reglerna.⁵⁹ Enligt EG-direktivet punkten 10 i ingressen får tillnärmningen av medlemsstaternas nationella lagstiftning inte orsaka någon inskränkning, om skydd för de

---

⁵² EG-direktivet

⁵³ EG-direktivet punkten 57 i ingressen

⁵⁴ Prop. 1997/98:44 s.1

⁵⁵ Prop. 1997/98:44 s.19 f

⁵⁶ Prop.1997/98:44 s.29

⁵⁷ Prop.1997/98:44 s.34 ff.

⁵⁸ Prop.1997/98:44 s.37

mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna och gemenskapsrättens allmänna principer, detta konstateras genom att hänsyn tas till artikel 8 i den europeiska konventionen.⁶⁰ Medlemsstaterna måste försöka att bevara den totala skyddsnivå som för närvarande garanteras i deras gällande lagstiftning vid integreringen.⁶¹

Eftersom artikel 6 i EG-direktivet inte nämner missvisande personuppgifter i fråga om skyldigheten att vidta åtgärder när det gäller rättning, utplåning eller blockering av personuppgifter, har regeringen valt att enbart nämna felaktiga och ofullständiga personuppgifter i lagen, till skillnad från Datalagskommitténs förslag. Om man ser avsikten med behandling av en personuppgift, anser regeringen, att det knappast kan finnas fall som objektivt sett är missvisande men inte oriktiga eller ofullständiga.⁶²

Samtliga medlemsländer blir skyldiga att leva upp till de stadgar som är fastställda i datadirektivet. Avsikten med direktivet är att ha förenade krav som alla medlemsländer ska följa, d.v.s. staterna ska inte hindra det fria flödet mellan dem av personuppgifter under hänvisning till enskilda individens fri- och rättigheter. Eftersom man inte vill att det ska uppstå några oklarheter vid tolkning av huruvida direktivet är förenlig med offentlighetsprincipen eller inte har det tagits in en inskränkning i direktivets inledning, punkt 72. Denna inskränkning gör det sannolikt att ta hänsyn till offentlighetsprincipen då stadgandena implementeras i nationell rätt.⁶³

Direktivet är tillämpligt på all behandling av personuppgifter, alltså också på manuella register dock endast sådana som är sökbara med hänsyn till särskilda kriterier. PUL kommer att vara teknikberoende, d.v.s. lagen ska omfatta all effektiviserad behandling av personuppgifter och manuell behandling av personregister som ingår eller är avsedda att ingå i strukturerade samlingar av personuppgifter vilka är tillgängliga för sökning eller sammanställning enligt särskilda kriterier.⁶⁴ PUL omfattar inte juridiska personer och inte heller verksamhet av privat natur eller verksamhet som skyddas av tryckfrihet. PUL är en sekundär lagstiftning, därför blir Tryckfrihetsförordningen och ett antal registerförfattningar

---

⁵⁹ EG-direktivet 95/46

⁶⁰ EG-direktivet 95/46

⁶¹ EG-direktivet 95/46 p.9 i ingressen

⁶² Prop.1997/98:44 s.63

⁶³ Prop. 1997/98:44 s. 34 f

⁶⁴ Prop.1997/98:44 s. 35 ff.

gällande före PUL.⁶⁵ När det gäller behandling om känsliga uppgifter uppställs förbud. Som exempel på känsliga uppgifter kan nämnas politiska åsikter, uppgifter om hälsa och sexualliv, det finns dock vissa undantag från förbudet. Känsliga uppgifter får behandlas om den registrerade har samtyckt till behandlingen eller på ett tydligt sätt offentliggjort uppgifterna,⁶⁶ i ingressen punkten 33 stadgas att personuppgifter som kan kränka grundläggande fri och rättigheter inte får behandlas utan samtycke av den registrerade.⁶⁷

1.5.2 Datainspektionen

Datainspektionen är en nationell tillsynsmyndighet.⁶⁸ Eftersom övriga EU och EES länders lagstiftning också är baserad på datadirektivet 95/46/EG, ökade i samband med den nya lagens uppkomst Datainspektionens internationella arbete i olika samarbetsgrupper. Syftet i 43 § PUL är att uppfylla de kriterier som är uppställda i EG-direktivet 95/46 artikel 28, myndighetens befogenheter m.m.⁶⁹ Datainspektionens uppgift är att hitta en balans mellan den enskildas behov av integritet och samhällets/statens krav på logisk databehandling. Skyddet för enskildas privatliv ska tillgodoses utan att tillämpningen av ny teknik onödigt hindras eller kompliceras. Enskilda personer som råkat ut för integritetsintrång ska få hjälp av Datainspektionen. Myndigheten ska följa upp klagomål och göra inspektioner så att PUL efterlevs.⁷⁰ Enligt 36 § PUL ska behandling av personuppgifter anmälas till Datainspektionen.⁷¹ Bedömningen och ansvaret för om en behandling är tillåten har flyttats från Datainspektionen till SKV.⁷² Den registrerade kan göra en anmälan till Datainspektionen om det skulle uppkomma en tvist om korrigerings ska ske eller inte. Datainspektionen har möjlighet att förelägga vite om lagen inte följs och göra en ansökan hos Länsrätten om utplånande angående personuppgifter som inte har behandlats enligt PUL. Samtidigt kan den registrerade själv väcka talan om saken vid allmän domstol. Den oriktiga uppgiften som bevaras måste markeras med en anteckning att den har kompletterats eller ersatts.⁷³

---

⁶⁵ Prop.1997/98:44 s.40 f

⁶⁶ Prop.1997/98:44 s.67f

⁶⁷ EG-direktivet 95/46

⁶⁸ Personuppgiftsförordningen (1998:1191)

⁶⁹ EG-direktivet 95/46

⁷⁰ Prop.1997/98:44 s.103

⁷¹ Prop.1997/98:44 s138

⁷² <http://www.datainspektionen.se>

⁷³ Prop. 1997/98:44 s.100

1.5.3 Definitioner

3 § PUL innehåller definitioner av viktiga uttryck och begrepp som används i lagen. Bestämmelsen har för avsikt att uppfylla de regler som finns i artikel 2 i EG- direktivet 95/46. Eftersom dessa uttryck används i de paragrafer som är av relevans för uppsatsen följer här en beskrivning av dem för en bättre förståelse.

Personuppgifter: Information som direkt eller indirekt kan kopplas till en fysisk person som lever.

Behandling av personuppgifter: Varje handling som företas angående personuppgifter – automatiskt eller manuellt.

Personuppgiftsansvarig: SKV eller KFM.⁷⁴ Ändamålen och medlen för behandling av personuppgifter bestäms av en eller flera tillsammans.⁷⁵

1.5.4 Personuppgiftsansvarige

Den personuppgiftsansvarige har en skyldighet att se till att myndighetens databaser inte innehåller oriktiga uppgifter. I princip är det upp till den personuppgiftsansvarige att välja korrigeringsmetod.⁷⁶ En personuppgiftsansvarig är enligt 9§ och 28 § PUL skyldig att både på begäran av den registrerade och på eget initiativ rätta, blockera eller utplåna sådana personuppgifter som inte har behandlats i enlighet med PUL eller föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen. Denna skyldighet gäller bl.a. utsöknings- och indrivningsdatabasen samt betalningsföreläggande- och handräckningsdatabasen. Rättelseskyldigheten för fysiska personer följer av PUL, när det gäller juridiska personer gäller allmänna grundsatser.⁷⁷

Personuppgiftsansvarige har vissa grundläggande krav på hur behandlingen av personuppgifter ska ske. Innebörden i paragrafen ska vara samma som artikel 6 i EG-

---

⁷⁴ Lag (2001:184) om behandling av uppgifter i kronofogdemyndigheternas verksamhet 5 §

⁷⁵ Prop. 1997/98:44 s.7

⁷⁶ Prop. 1997/98:44 s.86 ff

⁷⁷ Prop. 1997/98:44 s.133 ff

direktivet 95/46.⁷⁸ Artikel 6 säger att den personuppgiftsansvarige har en skyldighet att se till att personuppgifter behandlas enbart om det är lagligt, i enlighet med god sed och på ett regelrätt sätt. Personuppgifterna ska samlas för särskilda, berättigade och tydligt angivna ändamål. Dessa ska vara felfria och tidsenliga samt adekvata och väsentliga till de ändamålen som de har samlats in för. Lämpliga skyddsåtgärder ska tas så att identifiering av personuppgifter inte kan ske.⁷⁹

Av 1 kap. 5 § lagen (2001:184) om behandling av uppgifter i Kronofogdemyndigheternas verksamhet (KFM db), framgår att personuppgiftsansvaret är delat mellan Skatteverket och Kronofogdemyndigheten. De personuppgiftsansvariga som är etablerade i Sverige ska följa PUL. När en utländsk personuppgiftsansvarig använder personuppgifter från Sverige ska de rätta sig efter den svenska lagen samtidigt som de ska utse en företrädare som är etablerad i Sverige.⁸⁰

28 § PUL första meningen innehåller en underrättelseskyldighet till tredje man för den personuppgiftsansvarige för att korrigeringen ska bli rättvisande hos tredje man. Den åtgärd, d.v.s. korrigerings, som vidtagits angående personuppgifterna ska anges av personuppgiftsansvarige i underrättelsen. Där ska det bl.a. anges anledningen till åtgärden, t.ex. att uppgiften var felaktig eller ofullständig. Syftet med underrättelseskyldigheten är att de som tar emot en rättad uppgift i sin tur kan vidta eventuella åtgärder, t.ex. utföra en passande rättelse. För att en personuppgiftsansvarig ska kunna utföra en arbetsuppgift i samband med myndighetsutövning krävs inte samtycke då det handlar om nödvändig behandling. De behandlade personuppgifterna lämnas ofta ut till tredje man av personuppgiftsansvarige.⁸¹

En myndighet ska ha ett personuppgiftsombud⁸² om det finns behov.⁸³ Skatteverket har valt att inte utse ett personuppgiftsombud, istället har de ett system med funktionsansvariga.⁸⁴ Den funktionsansvarige har ett överordnat ansvar över att myndigheten uppfyller sina skyldigheter som personuppgiftsansvarig enligt PUL. Bland uppgifterna är bl.a. att se till att behandlingen av personuppgifter följer de grundläggande kraven i PUL samt att om behandlingen ska vara

---

⁷⁸ Prop. 1997/98:44 s.120 f

⁷⁹ Prop. 1997/98:44 s.165

⁸⁰ Prop.1997/98:44 s.55 f

⁸¹ Prop. 1997/98:44 s.133 f

⁸² Prop.1997/98:44 s. 7 personuppgiftsombud är en fysisk person som är utsedd av personuppgiftsansvarige, dennes uppgift är se till att personuppgifter behandlas på ett felfritt och regelrätt sätt.

⁸³ Prop. 1997/98:44 s. 98

tillåten ska vissa kriterier vara uppfyllda. Vidare bör funktionsansvarige hjälpa den enskilde individen om denne misstänker fel i register och i det fallet utföra korrigerings. En ytterligare viktig uppgift är att inge anmälan till Datainspektionen om vidtagen behandling av personuppgifter.⁸⁵

1.5.5 De grundläggande kraven i 9 § PUL punkt h

Som det tidigare har nämnts är avsikten med PUL att skydda människor mot att deras personliga integritet kränks genom behandling av personuppgifter samt enligt 28 § PUL att den personuppgiftsansvarige är skyldig att på begäran av den registrerade snarast rätta, blockera eller utplåna sådana personuppgifter som inte har behandlats i enlighet med denna lag.

För att kunna fastställa om en rättelse ska kunna ske får man hämta ledning i de grundläggande kraven på behandling av uppgifter som finns i 9 § PUL. Kraven ska överensstämma med de föreskrifter som finns i artikel 6 i EG-direktivet 95/46. Uppgifterna ska vara adekvata, riktiga och väsentliga till ändamålen med behandlingen. Med detta menas att irrelevanta uppgifter inte får hanteras. Den personuppgiftsansvarige ska se till att personuppgifter samlas in bara för särskilda, uttryckligt angivna och berättigade ändamål.⁸⁶

Särskilda ändamål innebär att ändamålet inte får vara för allmänt hållen, men däremot kan flera ändamål anges.

Uttryckligt ändamål innebär att ändamålet måste definieras redan innan insamlingen har påbörjats.

Berättigat ändamål innebär att ändamålet inte får vara oförenligt med PUL.⁸⁷

I PUL kan rättelse av missvisande uppgifter inte göras, utan rättelser görs enbart när en personuppgift behandlas felaktigt.⁸⁸ Enligt 12 § Kreditupplysningslagen ska en uppgift som är oriktig eller missvisande eller om uppgiften har behandlats i strid med lagen, rättas,

---

⁸⁴ SKV:s utbildningsmaterial s.28

⁸⁵ Pm *Funktionsansvar för PUL- frågor- behovet av ett personuppgiftsombud*

⁸⁶ Prop. 1997/98:44 s.120

⁸⁷ Pettersson och Reinholdsson, *Personuppgiftslagen i praktiken*, s.82 ff.

⁸⁸ SOU 1999:105 s.284

kompletteras eller uteslutas ur registret.⁸⁹ Bedömningen om en uppgift är oriktig görs från de förhållanden som gäller vid den tidpunkt då anmärkningen tillkommer.⁹⁰

Felaktig behandling av personuppgifter kan bestå i

Oriktiga uppgifter, dvs. att personuppgifter är oriktig till sitt innehåll
eller

Oriktig användning, dvs. att personuppgiften används på ett felaktigt sätt i verksamheten.⁹¹

EG-direktivet artikel 6 punkten d stadgar att personuppgifter ska vara riktiga och, om nödvändigt, aktuella. För att skydda personuppgifter ska alla skäligen ingripanden användas för att säkerställa att personuppgifter som anses vara felaktiga eller ofullständiga i förhållande till ändamål för vilka de samlades in eller för vilka de senare behandlats, utplånas eller rättas.⁹²

1.6 Vad innebär rättelse enligt 28 § PUL?

EG-direktivet 95/46 12 b och 12 c innehåller korrigeringsbestämmelser som är införda i 28 § PUL. De stadganden som finns i art 12 b och 12 c anger att medlemsstaterna är skyldiga att rätta, blockera eller utplåna sådana uppgifter som inte behandlas i enlighet med direktivet, om dessa är felaktiga eller ofullständiga samt att underrättelse ska ske till tredje man till vilken uppgifterna har lämnats om rättelse, blockering och utplåning.⁹³ Den oriktiga uppgiften ersätts eller kompletteras med korrekta uppgifter. Detta innebär att en rättelse enbart kan ske när den oriktiga eller ofullständiga uppgiften ersätts med en korrekt uppgift. Korrigering kan begäras av den registrerade eller någon som företräder denne, speciellt om uppgifterna är ofullständiga eller felaktiga. Felaktiga uppgifter behöver inte tas bort från myndighetens sida om det skulle vara till nackdel för den enskilde individens rättigheter.⁹⁴

---

⁸⁹ Kreditupplysningslagen 12 §

⁹⁰ SOU 1999:105 s.285

⁹¹ SOU 1999:105 s.284 f

⁹² EG-direktivet 95/46

⁹³ Prop.1997/98:44 s.168 f

⁹⁴ Prop. 1997/98:44 s. 46 f

Bestämmelsen i 28 § PUL innehåller en rättighet för den registrerade för att kräva att den personuppgiftsansvarige gör en korrigeringsmetoderna är en uppgift, som gäller utöver de grundläggande kraven. Detta innebär att bestämmelsen i 9 § PUL innehåller skyldigheter för den personuppgiftsansvarige och bestämmelsen i 28 § PUL regler om rättigheter för den registrerade.⁹⁵

De olika korrigeringsmetoderna är:

Rättelse, vilket innebär att den felaktiga, ursprungliga eller ofullständiga uppgiften ska ersättas av en uppgift om de rätta förhållandena eller att komplettering av uppgifterna ska ske. Samtidigt ska det framgå vilka de rätta förhållandena är.⁹⁶

Blockering, vilket innebär att personuppgifterna spärras och åtgärden används när det är omöjligt att utföra en rättelse eftersom det inte går att fastställa de rätta omständigheterna, t.ex. om att det står klart att en uppgift om att en viss person har fått sjukhusvård är felaktig, men en utredning kan inte göras vem som istället fått vård, d.v.s. de rätta förhållandena kan inte utredas.⁹⁷

Utplåning, vilket innebär att de oriktiga personuppgifterna omintetgörs att de inte kan återställas, t.ex. att uppgifterna raderas så att de inte kan återställas eller att datamediet avmagnetiseras, slås sönder eller bränns, då de inte längre är nödvändiga med hänsyn till ändamålen med behandlingen, d.v.s. gallring.⁹⁸

Eftersom utvecklingen går väldigt fort framåt inom IT branschen menar Datalagskommittén att uppgifterna inte utplånas på rätt sätt. Det finns specialutbildade tekniker som anser att information som har blivit förstörd kan återställas.⁹⁹

Det finns dock nackdelar med gallring och blockering. Eftersom uppgifterna tas bort från utrednings – och indrivningsdatabasen kan inte den enskilde handläggaren se vad som har

---

⁹⁵ Prop.1997/98:44 s.87

⁹⁶ SOU 1997:39 s.217 f.

⁹⁷ SOU 1997:39 s.218

⁹⁸ SOU 1997:39 s.400

⁹⁹ Öman och Lindblom, *PUL en kommentar 2:a upplagan*, s.221 f

förekommit i det aktuella ärendet. Detta kan föra med sig svårigheter för handläggaren som arbetar med ärendet, då denne söker i datorsystemet som visar att ärendet aldrig funnits.¹⁰⁰

1.7 Olika regleringsmodeller vid användning av PUL

Regeringen ansåg redan vid införandet av EG-direktivet (95/46/EG) att det fanns starka skäl att gå ifrån en lagstiftning efter en hanteringsmodell till en mer missbruksinriktad lagstiftning.¹⁰¹ Lagrådet anser att det är osäkert om en ”missbruksmodell” är förenlig med EG-rätten. Enligt Lagrådet blir det dessutom svårt att förutse vad som är tillåtet, vilket kan vara ett problem ur rättssäkerhetssynpunkt.¹⁰²

Den nya lagändringen som träder i kraft 1 januari 2007 ska utformas i viss utsträckning enligt en missbruksmodell. Den innebär att uppgifterna inte får missbrukas till skada för någons personliga integritet, d.v.s. regleringen tar inte sikte på själva hanteringen av personuppgifterna. Ändringen gäller den som skriver personuppgifter i t.ex. löpande text i ordbehandlingsdokument, på Internet eller i e-post inte ska vara tvungen till att bruka alla hanteringsregler. Däremot ska behandling av personuppgifter i databasen omfattas av hanteringsmodellen samt de dokument som inte har blivit infogade i databasen t.ex. utkast till brev, beslut mm. Hanteringsreglerna ska i princip tillämpas på regelrätta register. Det blir straffbart om överträdelse av PUL begåtts uppsåtligt eller av grov oaktsamhet. Oaktsamhet av normalgraden har tagits bort. Det innebär inte att införandet av missbruksmodellen förhindrar tillämpningen av hanteringsreglerna på behandling av personuppgifter som ryms inom missbruksregelns tillämpningsområde. Om det föreligger osäkerhet på om behandlingen av personuppgifterna omfattas av de föreslagna undantagen kan det fritt väljas att tillämpa hanteringsreglerna.¹⁰³

Personuppgiftslagen (1998:204) har skapats efter en s.k. hanteringsmodell som reglerar all hantering av personuppgifter från insamling till utplånande och såväl oskyldig hantering eller känslig från integritetssynpunkt. Regleringen innefattar all användning av personuppgifter

---

¹⁰⁰ Prop.2000/01:33 s.189

¹⁰¹ Konstitutionsutskottets betänkande 2005/06:KU37

¹⁰² ST Press 26 september 2006

¹⁰³ Prop 2005/06:173 s.23f

oavsett omfattning, art eller syfte.¹⁰⁴ Med hanteringsmodellen sker hanteringen på ett ändamålsenligt sätt som den enskilde kan få insyn i. Samtidigt begränsas hanteringen till de uppgifter som behövs. Det skall finnas någon sorts kontroll av eller tillsyn över hanteringen.¹⁰⁵

Missbruksmodellen blir istället att identifiera vilken användning av personuppgifter som kan karakteriseras som missbruk att det bör förbjudas, dvs. i första hand kriminaliseras eller skadeståndsbeläggas. Missbruk av personuppgifter eller all användning av personuppgifter som enskilda kan tycka är obehaglig eller skadlig kan få en rättsida med hjälp av missbruksmodellen, dvs. så länge personliga integriteten inte kränks vid behandling av personuppgifter. Å andra sidan är karaktären av denna modell mer besvärande än hanteringsmodellen, eftersom regleringen och tillsynen kommer in först när skadan redan har skett. Det innebär att det blir svårare att reglera och kontrollera de olika stegen till missbruk.¹⁰⁶

Skatteverket anser att hanteringsmodellen är den modell som är mest lämplig angående rättelser i utsöknings- och indrivningsdatabasen. Möjligheterna till rättelse blir lite större eftersom rättelserna anger betalning som har skett, eller att den registrerade har erhållit anstånd, innan ansökan har registrerats i utsöknings- och indrivningsdatabasen.¹⁰⁷

1.8 ” Ett beslut som är behäftad med så grava fel”

Den 12 oktober 2006 beslutar Regeringsrätten i ett mål, ”... att en ansökan om verkställighet avser en uppgiven fordran grundad på ett beslut som är behäftad med så grava fel att något beslut överhuvudtaget inte kan anses föreligga. Uppgift om en sådan fordran kan knappast anses adekvat och relevant i förhållande till ändamålen med indrivnings- och utsökningsdatabasen.”¹⁰⁸ Men hur stora ska felen vara för att ett beslut ska kunna tas?

---

¹⁰⁴ Öman och Lindblom, *PUL En kommentar* s.17 ff.

¹⁰⁵ SOU 1997:39 s.182

¹⁰⁶ SOU 1997:39 s.182 f

¹⁰⁷ Intranät SKV, *Rättelse och gallring*

¹⁰⁸ RR målnr 2174-05

Vid 2002 års taxering lämnar ett dödsbo på självdeklarationen uppgift om ändrad adress för dödsboet. Dock registrerar inte Skatteverket i Stockholm den nya adressen. Skatteverkets uppgifter avviker från de deklarerade uppgifterna vad beträffar ett deklarerat underskott av passiv näringsverksamhet om 114 533 kr som togs upp som inkomst av passiv näringsverksamhet av Skatteverket. Eftersom skrivelserna skickas till den gamla adressen tar dödsboet inte del av dessa. Den betalningsanmaning som skickas till dödsboet skickas tillbaka till Skatteverket, men utredning angående dödsboets adressförhållande med anledning av återsändningen görs inte.¹⁰⁹

Fordran lämnas av Skatteverket den 5 april 2003 till Kronofogdemyndigheten i Stockholm för indrivning. Dödsboet begär att uppgifterna hos Kronofogdemyndigheten angående skulden i utsöknings - och indrivningsdatabasen ska tas bort.¹¹⁰

Skatteverket erkänner och rättar felen men Kronofogdemyndigheten säger nej och dödsboet överklagar beslutet hos Länsrätten. Länsrätten ansåg inte uppgifterna i databasen som oriktiga, eftersom vid tidpunkten för registreringen i utsöknings - och indrivningsdatabasen fanns en obetald förfallen skattefordran för vilken dödsboet var betalningsskyldigt. Nästa instans, Kammarrätten, beslutade i det överklagade avgörandet att inte meddela prövningstillstånd.¹¹¹

Felet som görs är att betalningsanmaningen inte skickas till rätt adress. Detta för med sig att dödsboet inte har någon chans att göra en justering på de fel i deklarationen som Skatteverket ansåg har förelegat. Om informationen hade skickats till rätt adress, hade dödsboet och Skatteverket haft en kommunikation och någon registrering hos Kronofogdemyndigheten hade då inte skett. Det handlar inte om att dödsboet inte ville betala utan att tillfälle till kommunikation med Skatteverket inte gavs. Men chansen att få göra det i rätt tid fanns inte eftersom både Kronofogdemyndigheten och Länsrätten anser att vid tidpunkten av registreringen så var inte skattefordran för vilken dödsboet var betalningsskyldigt betalt. Detta blir en ond cirkel. Hos Skatteverket blir uppgifterna ”missvisande” men hos Kronofogdemyndigheten anses de inkomna upplysningarna korrekta eftersom vid den tiden fordringen kom in var skulden inte betalt. Skattefordran hade inte blivit registrerat i

---

¹⁰⁹ RR målnr 2174-05

¹¹⁰ RR målnr 2174-05

¹¹¹ RR mål nr 2174-05

utsöknings – och indrivningsdatabasen om Skatteverket hade överfört budskapet till den skatteskyldiga, d.v.s. om posten hade skickats till rätt adress. Därför borde en subjektiv bedömning göras. Här är det uppenbart att uppgifterna blir ”missvisande”. Hänsyn torde tas till de faktiska omständigheterna. De faktiska omständigheterna är att dödsboet meddelat sin nya adress vid 2002 års taxering fast Skatteverket inte registrerat den. Det handlar inte om dödsboets kreditvärdighet. Det handlar inte heller om att dödsboet har betalningsproblem eller att de är ovilliga att betala. Det handlar om myndighetsfel och att myndigheten vill göra rätt för sig, men lagen sätter stopp för rättelsen. Är detta då inte fel att dödsboet får betalningsanmärkning hos Kronofogdemyndigheten?

”Regeringsrätten har i domar denna dag (mål nr 6529-02, 3685-03 och 57-04) slagit fast att för att behandlingen i utsöknings- och indrivningsdatabasen skall stå i överensstämmelse med Personuppgiftslagens krav på att uppgifterna är adekvata och relevanta i förhållande till ändamålen med behandlingen bör det vid tidpunkten vid registreringen av uppgifterna i utsöknings- och indrivningsdatabasen inte bara finnas en ansökan om indrivning utan också en fordran som kan verkställas enligt utsökningsbalken. Finns exekutionstitel prövar Kronofogdemyndigheten inte om denna är riktigt. Det kan emellertid förekomma att en ansökan om verkställighet avser en uppgiven fordran grundad på ett beslut som är behäftad med så grava fel att något beslut överhuvudtaget inte kan anses föreligga. Uppgift om en sådan fordran kan knappast anses adekvat och relevant i förhållande till ändamålen med indrivnings- och utsökningsdatabasen.”¹¹²

Regeringsrätten finner alltså att målet inte är tillräckligt utrett, därmed upphävs överklagade beslutet och dödsboet meddelas prövningstillstånd för prövning i Kammarrätten av överklagandet av Länsrättens dom. Länsrättens domskäl var att vid tidpunkten för registrering i utsöknings- och indrivningsdatabasen fanns en obetald förfallen skattefordran för vilken dödsboet var betalningsskyldigt. Därför ansågs inte uppgifterna i databasen som oriktiga.¹¹³

---

¹¹² RR mål nr 2174-05

¹¹³ RR mål nr 2174-05

1.9 Vad innebär en ”oriktig uppgift” i 9 § PUL?

Felaktigt angivet personnummer eller en adress anses vara en oriktig uppgift. Då borde en objektiv bedömning kunna göras från personuppgiftsansvariges sida om uppgiften är felaktig eller ej. Det är inte så enkelt att bestämma vilka de verkliga förhållandena är som den registrerade uppgiften ska spegla, eftersom en riktig uppgift ska stämma överens med de riktiga förhållandena.¹¹⁴ Då får man pröva finna en ledtråd med vad som är ändamålen med behandlingen. Andemeningen kan i vissa fall vara att registrering har skett av inkomna uppgifter. Då borde de behandlade uppgifterna överensstämja med varandra. Som utgångspunkt bör man ha att en uppgift inte är oriktig i den bemärkelsen att den ska rättas, trots att den inte återger en korrekt bild av ett sakförhållande, om uppgiften korrekt återger ett händelseförlopp i verksamheten och dessutom behövs i verksamheten enligt Registerförfattningsutredningen. I samma lagstiftningsärende påpekade regeringen att bedömningen av om en uppgift ska rättas, d.v.s. om uppgiften anses oriktig eller inte, måste göras mot bakgrund av vilka krav verksamheten ställer på uppgiftsbehandlingen.¹¹⁵ Regeringen menar även att, om Skatteverket t.ex. har registrerat en person som misstänkt för ett visst brott, men misstanken visar sig inte vara hållbar under ett senare stadium av utredningsarbetet, då anses detta inte vara frågan om en felaktig uppgift i lagens mening.¹¹⁶

Utifrån dessa uttalanden har JK tolkat den aktuella bestämmelsen så att det i princip inte föreligger något registerfel om en registrering är korrekt gjord utifrån det material som ligger grund för den. Registreringar som är en följd av att en tjänsteman har gjort en felaktig rättslig bedömning är i regel inte att anse som felaktiga i PUL:s mening.¹¹⁷

1.10 Vad innebär ”oriktig användning” i 9 § PUL?

Om en personuppgift används i strid med ändamålen med behandlingen handlar det om oriktig användning. Det kan också röra sig om att en otillåten uppgift förs in i en databas som t.ex. en uppgift om lagöverträdelse eller att uppgifterna inte gallras innanför föreskriven tid. En behandling av en personuppgift som åsidosätts kan i en del fall innebära en oriktig

---

¹¹⁴ SOU 1999:105 s.285

¹¹⁵ Öman och Lindblom, *PUL en kommentar 2:a upplagan* s.95ff.

¹¹⁶ SOU 1999:105 s.286

användning. För att komma fram till när uppgifter används på ett oriktigt sätt, så ska hänsyn tas när vilka bestämmelser gäller för en viss behandling.¹¹⁸

1.11 Vad innebär ”missvisande” uppgift?

Missvisande personuppgifter berörs inte i EG direktivet 95/46 i fråga om skyldigheten att företa åtgärder för att rätta, blockera eller utplåna personuppgifter.¹¹⁹ Skatteverket anser att en ”missvisande” uppgift, är en riktig uppgift som ger ett missvisande intryck i ett annat sammanhang, t.ex. en persons kreditvärdighet.¹²⁰

1.11.1 Bedömning enligt Datalagen

I Datalagen 8 § (som inte är aktuellt idag) skulle en registeransvarig utan dröjsmål företa skälig utredning om det förekom anledning till misstanke att en personuppgift som ingår i ett personregister är oriktig eller missvisande. En oriktig eller missvisande uppgift skulle rättas, uteslutas eller ändras samt att motsvarande borde gälla en juridisk person.¹²¹

Orsaker som i allmänhet åberopas för att en uppgift ska gallras är att registreringen i utsöknings- och indrivningsdatabasen inte beror på den enskildes ovilja att betala utan snarare på olyckliga omständigheter. Olyckliga omständigheter kan t.ex. vara att personen i fråga har fått posten till fel adress fastän den nya adressen har anmälts, de varit sjuka eller att myndigheten inte har hanterat ärendet på rätt sätt.¹²²

Regeringen har tagit beslut i två utslag (dnr Fi 96/3087 och Fi 98/466). I det första fallet flyttar en kvinna från Sverige och på samma gång gör en adressändring till Skatteverket. Eftersom myndigheten skickar påminnelse om en obetald kvarskatt till den gamla adressen sker inte någon betalning. Meddelandena i utsöknings- och indrivningsdatabasen var *missvisande*,

---

¹¹⁷ Öman och Lindblom, *PUL en kommentar 2:a upplagan* s.99 f.

¹¹⁸ SOU 1999:105 s.285

¹¹⁹ Prop.1997/98:44 s.63

¹²⁰ SKV Intranät, *Rättelse och gallring*, s. 6

¹²¹ RÅ 2004 ref 104

¹²² Prop.2000/01:33 s.189

d.v.s. hon hade viljan och förmågan att betala skatten, därför beslöt Regeringen att uppgifterna skulle tas bort.¹²³

Fall nummer två handlar om en bötfälld person som registrerar en betalning via Internet. Eftersom betalningen inte kommit fram till mottagaren överlämnas beloppet för indrivning. Då banken visar att betalningen hade skett kommer regeringen fram till att uppgifterna skulle tas bort från indrivnings- och utsökningsdatabasen, då de menade att det inte handlade om ovilja och oförmåga att betala skatten.¹²⁴

Eftersom PUL följer EG-direktivets text (95/46/EG) och disposition innehåller den inte något krav på att en uppgift ska rättas om den är ”missvisande”, till skillnad från Datalagen. I Datalagen nämns att den registeransvarige har en skyldighet att rätta och utreda om en missvisande eller oriktig uppgift förekommer i registret. PUL innehåller istället att uppgifter ska rättas om de bl.a. är felaktiga och ofullständiga.¹²⁵ Skatteverket menar att en ”missvisande” uppgift borde avse en helt riktig uppgift som ger en missvisande uppfattning i ett annat sammanhang, t.ex. en persons kreditvärdighet. Således borde en subjektiv bedömning göras av missvisandebegreppet.¹²⁶

Justitiedepartementet har gjort en utvärdering av det EG-direktiv som ligger till grund för PUL. En enkät sändes till 109 myndigheter, organisationer och företag. Allmänheten gavs också möjlighet att lämna svar på enkäten via Internet. Av de ca 80 svar som kom in var övervägande delen negativa till direktivet, som ansågs vara svårt att tillämpa och tolka.¹²⁷

1.11.2 Bedömning enligt PUL

I det första fallet skulle antagligen ärendet inte skickas vidare för indrivning om behandlingen av ärendet hade skett på ett riktigt sätt, alltså om Skatteverket hade skickat påminnelsen till rätt adress. Skatteverket lämnade över fordran till Kronofogdemyndigheten en viss dag och den dagen var skulden obetald, vilket förde med sig att uppgiften i utsökningsregistret enbart återgav vad som faktiskt skett. Registerförfattningsutredningen menar på att överlämnandet

---

¹²³ SOU 1999:105 s.396

¹²⁴ SOU 1999:105 s.397

¹²⁵ SOU 1999:105 s.396 f.

¹²⁶ Intranät SKV, *Rättelse och gallring* s.6.

¹²⁷ SOU 2004:6 s.97

inte borde ha ägt rum från början, men det innebär inte att uppgiften i utsökningsregistret kan bedömas vara oriktig, eftersom vid den tidpunkten då fordran kom in var skulden inte betald.¹²⁸

Det här innebär att en rättelse eller en utplåning säkerligen inte hade kunnat göras eftersom uppgiften i utsökningsregistret då skulle anses som riktigt. De registrerade uppgifterna skulle anses vara riktiga i förhållande till ändamålen med behandlingen då det vid tidpunkten för registreringen förelåg förutsättningar för verkställighet. Det är viktigt att i förväg tänka över för vilket ändamål behandlingen ska göras. Uppgifterna får inte behandlas i strid med ändamålet och kan inte utan vidare ändras i efterhand.¹²⁹

Att t.ex. en betalningsförsening blir offentliga uppgifter hos Kronofogdemyndigheten och att detta också lämnas vidare till kreditupplysningsföretag är väldigt allvarligt och olämpligt utifrån integritetssynpunkt.¹³⁰ I de båda fallen som togs upp, där det ena fallet var att Skatteverket skickade posten till fel adress och förde med sig att ärendet hamnade i utsöknings- och indrivningsdatabasen och andra fallet var en inbetalning som hade gjorts via Internet men betalningen hade inte nått mottagaren,¹³¹ kunde det föra med sig stora konsekvenser ur medborgarperspektiv, som t.ex. svårigheter att hyra en lägenhet, få ett telefonabonnemang, ta lån, samtidigt som medborgaren inte får fullt förtroende för myndigheten.

Är detta rättvist gentemot medborgaren, då myndigheten gör ett fel och inte kan rätta till sitt eget fel och medborgaren drabbas av detta? Hur skall då myndigheten vinna allmänhetens tillit? Handläggaren på SKV bekräftar sitt fel, men talar samtidigt om att denne tyvärr inte kan rätta till felet då ärendet har skickats vidare till KFM för indrivning. Är det så att den som felaktigt hamnat i KFM:s register får leva med att uppgifterna finns där några år och att dessa blir offentliga? Det är ändock så att betalningsanmärkningen i normalfallet finns kvar hos kreditupplysningsföretagen för fysiska personer i tre år efter utgången av det år skulden/underskottet överlämnats till KFM för indrivning och för juridiska personer gäller fem år efter utgången av det år skulden/underskottet överlämnats till KFM för indrivning.

---

¹²⁸ SOU 1999:105 s.397.

¹²⁹ SOU 1999:105 S. 397

¹³⁰ Prop. 2001/01:33 s.189

Del 2

2.1 Förtroendekris

Inom förvaltningsverksamheten strävas efter två mål som står i motsatsförhållande till varandra, effektivitet och rättssäkerhet.¹³² Myndigheten måste sträva efter att få förtroende hos den enskilde medborgaren då det har en stor betydelse för statsförvaltningen. Har man ett högt förtroende hos den enskilde medborgaren påverkar det viljan att följa regler och en ökad tilltro för systemet som sådant. För att nå detta förtroende bör man göra saker rätt, snabbt och kostnadseffektivt. Myndigheterna måste dessutom agera på ett sätt i sin hantering av ärenden som uppfattas rättvist av medborgarna. Även att myndigheterna uppträder sakligt, opartiskt och behandlar medborgarna med respekt och förståelse är av vikt. Dessa kriterier slås fast i objektivitetsprincipen som är fastställd i vår grundlag.¹³³ Men att sträva efter hög effektivitet kan leda till att ärenden kan komma att avgöras felaktigt. Brister man däremot i effektivitet kan antalen beslut som avgörs felaktigt öka.¹³⁴

Medborgarnas rättsäkerhet måste värnas vilket regleras i Förvaltningslagen. Det är det främsta syftet med lagen där det bl.a. regleras att handläggningen ska vara omsorgsfull, bedömningarna ska vara enhetliga och opartiska. Enligt Förvaltningslagen ska det även finnas ett samband mellan rättsäkerhet och service, vilket gör att myndigheterna inte bara ska handla korrekt i juridisk mening utan även lämna enkla, snabba och entydiga svar och ge medborgarna hjälp med att tillvarata sin rätt.¹³⁵ Problem som kan uppstå om man strävar mot en fullkomlig rättsäkerhet är att proceduren kan bli omständlig och försvåra för myndigheten. Dessutom drabbas den enskilde av en alltför långsam och dyrbar procedur. För att nå bästa resultat i processen bör man sträva efter en kompromiss mellan de båda målen.¹³⁶

För att uppfattas och kännetecknas på ett visst sätt vill Skatteverket att vissa kriterier ska vara uppfyllda. Det ska vara en blandning av värden som går ihop med nuvarande kulturen och värden som är eftersträfvade. De värden som ska uppnås ska vara identitetsskapande för hela

---

¹³¹ SOU 1999:105 s.397

¹³² Strömberg Håkan, *Allmän förvaltningsrätt* s.156 f

¹³³ SKV, Verksledningsstaben Kommunikationsstaben, *Våra värden* s.1

¹³⁴ Strömberg Håkan, *Allmän förvaltningsrätt* s.156 f.

¹³⁵ SKV, Verksledningsstaben Kommunikationsstaben, *Våra värden* s.1.

¹³⁶ Strömberg Håkan, *Allmän förvaltningsrätt* s.156 f.

organisationen, som är att vara offensiv, pålitlig, hjälpsam och ska kunna levas i vardagen och appliceras på individnivå. Det är viktigt att arbeta enhetligt i handläggningen och rättstillämpningen för att ses som pålitliga. Skatteverket vill göra rätt för sig och att de ska arbeta med ständiga förbättringar av processer och rutiner. Skatteverket ska vara lätt att ha göra med genom att använda lättbegripligt och enkelt språk. Samtidigt innebär hjälpsamhet om att vara tillmötesgående, att sätta sig in i andras situationer och försöka hitta lösningar som är tillfredsställande för alla parter utifrån de regler och lagar som gäller.¹³⁷

2.1.1 Kan medborgaren få skadestånd för kränkning?

Upplysningar som används i kreditupplysningsssammanhang påverkar enskilda individer och företag. Då dessa uppgifter kommer från myndighetens register, kan man ställa sig frågan om staten är skyldig att betala skadestånd för kränkning vid registrering av felaktiga personuppgifter. Dessa upplysningar har en viktig roll i dagens samhälle och kränkningar av den enskildes personliga integritet blir följaktligen allt större, speciellt om uppgifterna har hamnat där på grund av myndighetsfel.

I ett rättssamhälle av idag borde det ändå vara en självklarhet att ha ett starkt skydd för den personliga integriteten. Med anledning av vår offentlighetsprincip som har funnits i TF sedan 1766, som är en karakteristisk och betydelsefull del av den svenska demokratin, föreligger det ett ökat behov av ett skydd mot kränkning av den enskilde i svensk rätt.¹³⁸

När det gäller rätt till ersättning för kränkningar intar svensk rätt en restriktiv hållning. I princip förutsätts att en sådan rätt framgår direkt av lag eller avtal.¹³⁹

2 kap. 3 § Skadeståndslagen (Skl) behandlar en mer allmän bestämmelse om ersättning för kränkning. Rätten till ersättning enligt bestämmelsen är dock begränsad till allvarliga kränkningar som uppkommer genom vissa brott som riktar sig mot enskildas personliga integritet. Det som ersättningen är tänkt att kompensera är känslor såsom rädsla, chock, skam, förnedring eller snarlika effekter som inte är medicinskt påvisbara på samma sätt som en

---

¹³⁷ SKV, Verksledningsstaben Kommunikationsstaben, *Våra Värden* s. 5.

¹³⁸ SOU 1997:39 s.468

¹³⁹ Hellner, Jan, Johansson, Svante, *Skadeståndsrätt*, 6:e upplagan, s.371.

personskada. Syftet med kränkingsersättningen är att ersätta den kränkning som uppkommer i samband med skadan.¹⁴⁰

För att skadeståndsansvar ska inträffa krävs fel eller försummelse. Det ställs mycket högre krav på myndigheten vid myndighetsutövning då vållandebedömningen blir lite mer komplicerad. Den hårdare bedömningen grundas på myndighetens maktställning och den enskildes beroende. Enligt 2 kap. 1 § SkI är vållandebedömningen objektiv. Det främsta skälet till den objektiva bedömningen är viljan att värna om den enskildes rättssäkerhet. Det innebär att den anställdes sjukdom, oerfarenhet eller arbetsbörda inte fritar staten från ansvar.¹⁴¹

Enligt bestämmelsen i 48 § PUL är den personuppgiftsansvarige skyldig att ersätta den registrerade för skada och kränkning av den personliga integriteten som orsakats av en behandling i strid med lagen. Ersättningsskyldigheten är ett strikt ansvar. Den förutsätter inte uppsåt eller vårdslöshet från den personuppgiftsansvariges sida.¹⁴² Bestämmelserna i Personuppgiftslagen ämnar uppfylla de stadganden som finns i art. 22 och 23 i EG-direktivet 95/46, som anger att medlemsstaterna är skyldiga att ålägga den som lider skada till följd av en försummelse av de nationella accepterade bestämmelserna, ska ha rätt till ersättning för kränkning.¹⁴³

Den registrerade behöver bevisa att hanteringen av dennes personuppgifter från den personuppgiftsansvariges sida har varit olaglig och att denna handling har kränkt honom. Om den personuppgiftsansvarige visar att felet inte berodde på honom kan ersättningsskyldigheten jämkas. Enligt stadgandet kan skadestånd komma ifråga vid varje brott mot lagen samt att det ska finnas kausalitet mellan skadan eller kränkningen och behandlingen ska vara adekvat. All ekonomisk skada ska ersättas, d.v.s. sakskada, personskada och ren förmögenhetsskada. Utöver detta ska ersättning utgå för kränkning av den personliga integriteten.¹⁴⁴

Det finns en viktig bestämmelse i 9 § punkten b i PUL, där den personuppgiftsskyldige är skyldig att behandla uppgifter med god sed.¹⁴⁵ ”Vad god sed är får avgöras i rättstillämpningen mot bakgrund av bl.a. mer preciserade föreskrifter som kan utfärdas med

---

¹⁴⁰ Prop. 2000/01:68, s.19 f.

¹⁴¹ Hellner, Jan, Johansson, Svante, *Skadeståndsrätt*, 6:e upplaga, s. 457.

¹⁴² Prop. 1997/98:44 s.143

¹⁴³ Prop 1997/98:44 s.105 f.

¹⁴⁴ Prop 1997/98:44 s.143 f.

stöd av lagen, de branschregler som gäller på området eller som har utarbetats av de aktuella branschorganisationerna eller andra representativa sammanslutningar samt hur ansvarsfull den personuppgiftsansvarige beter sig.” Skadeståndsansvaret inbegriper personuppgiftsansvariga inom såväl den privata som den offentliga sektorn.¹⁴⁶

I förarbetena till PUL motiverades rätten till ersättning för kränkning med att rätten till personlig integritet är en immateriell rättighet och att det vid en kränkning av denna inte behöver uppkomma någon ekonomisk skada. Den enskilde, som drabbas av en olaglig behandling, bör därför ha rätt till ekonomisk kompensation för själva kränkningen utöver rätt till ersättning för ekonomisk skada.¹⁴⁷

Eftersom bestämmelsen i 48 § PUL är en specialbestämmelse, tar denna bestämmelse över de allmänna skadeståndsreglerna i SkL. Således ska de allmänna skadeståndsreglerna gälla i de fall 48 § PUL inte omfattar en ersättningsfråga. Skadestånd kan utgå samtidigt enligt de båda lagarna PUL och SkL för lidande respektive kränkning. Detta innebär dock inte att ersättningsbeloppet blir högre enbart för att flera bestämmelser kan vara tillämpliga.¹⁴⁸

Ersättningen för kränkning bör beräknas efter skälighet mot bakgrund av samtliga omständigheter i det aktuella fallet.¹⁴⁹ Ersättningsbeloppet kan fastställas mot bakgrund av bl.a. om det funnits risk för otillbörlig spridning av känsliga eller felaktiga uppgifter och om den felaktiga behandlingen inneburit att den registrerade har blivit utsatt för några åtgärder eller något beslut som fört med sig negativa konsekvenser för honom eller henne. Då felaktiga eller ofullständiga uppgifter lämnas av den registrerade kan inte den personuppgiftsansvarige anses skadeståndsskyldig för kränkning.¹⁵⁰

48 § PUL andra stycket reglerar jämningsbestämmelserna. Enligt denna regel kan skadeståndskravet falla bort helt eller delvis. För att den registrerade ska få ersättning räcker det endast att denne bevisar att det förekommit en olaglig handling från den personuppgiftsansvariges sida. Detta innebär att det varken krävs uppsåt eller oaktsamhet. För att jämkning ska komma till stånd ligger bevisbördan hos den personuppgiftsansvarige, denne

---

¹⁴⁵ Prop. 1997/98:44 s.143

¹⁴⁶ Prop. 1997/98:44 s. 106

¹⁴⁷ Prop. 1997/98:44 s.106

¹⁴⁸ Prop. 1997/98:44 s.143

¹⁴⁹ Prop. 1997/98:44 s.107

får visa att felet inte berott på honom eller henne. Därefter är det i sista hand upp till domstol att avgöra om och i vilken utsträckning ersättningen ska jämkas. Skadestånd kan inte åläggas någon som utfört behandlingen åt den personuppgiftsansvarige, det är endast den personuppgiftsansvarige som är åtalbar.¹⁵¹

Även om andra stycket i 48 § PUL är en möjlig utväg till jämkning så innebär det inte att fallet alltid blir så. Bara för att den personuppgiftsansvarige lyckas visa sin oskyldighet innebär lagen inte en självklar rätt till jämkning. Visar det sig att den personuppgiftsansvarige har rätt till jämkning ska den endast utgå i den omfattning som då anses vara skäligt. Detta bör sannolikt innebära att det ändå kan anses skäligt, att den personuppgiftsansvarige, trots att det inte är personuppgiftsansvariges fel, helt eller delvis ska ersätta den person som drabbats.¹⁵²

2.2 Finlands lagstiftning

Jag har valt att i detta kapitel titta på Finland och redogöra för deras lagstiftning på området. Finland valde jag då de också har implementerat EG direktivet 95/46 i deras nationella lagstiftning och för att få en vägledning angående deras tolkning på rättelser som yppar sig enligt 29 § Personuppgiftslagen (RP 96/1998) och för att eventuellt hitta någonting som skiljer Sveriges tolkning på EG direktivet eller om de har någon praktisk lösning på hur de hanterar sina problem, när myndigheten gör ett fel. Denna uppsats är ingen komparativ studie, detta kapitel syftar endast till att belysa olika lösningar på lagstiftningsfrågan.

Finland har en ”indrivningsavdelning” inom Skatteförvaltningen, motsvarande vår Kronofogdemyndighet. Indrivningsavdelningens roll är att anmäla obetalda skatter, moms och arbetsgivaravgifter, samt slutliga inkomstskatter via exekutionsmyndigheten – ”Suomen Asiakastieto Oy” och på riksnivå finns endast denne registeransvarig som bedriver personkreditupplysningsverksamhet. Suomen Asiakastieto Oy publicerar en ”protestlista”

---

¹⁵⁰ Prop 1997/98:44 s.143 f.

¹⁵¹ Prop 1997/98:44 s.144

¹⁵² Prop 1997/98:44 s. 143 ff.

(register) över obetalda skatter på Internet och vissa tidningar. En stor skillnad är att skatter som inte betalats hamnar aldrig automatiskt hos den enskilda exekutionsmyndigheten.¹⁵³

Banker och hyresvärdar kontrollerar det här registret innan de sluter ett avtal med en part. Suomen Asiakastieto Oy registrerar uppgift om betalningsstörning i kreditupplysningsregistret. Lagringstiden på kreditupplysningsregister är i fyra år, detta betyder dock inte att registreringen om betalningsstörning tas bort även om skatten betalas efter publiceringen. Den skattskyldige kan få ett intyg från Skatteverket, där intyget visar att denne har betalat skatten, men detta för bara med sig att Suomen Asiakastieto Oy registrerar att skatten är betalt, inte att de tar bort registreringen.¹⁵⁴

Finska Personuppgiftslagen innehåller att behandlingen av personuppgifter ska vara sakligt motiverad med hänsyn till den registeransvariges verksamhet. Innan behandlingen kan påbörjas ska ändamålet för behandlingen fastställas och senare behandling får ej strida mot det ursprungliga ändamålet.¹⁵⁵

Enligt 29 § Personuppgiftslagen ska den registeransvarige utan obefogat dröjsmål på eget initiativ eller på yrkande av den registrerade rätta, utplåna eller komplettera en personuppgift som ingår i ett personregister och som med hänsyn till ändamålet med behandlingen är *oriktig, onödig, bristfällig eller föråldrad*. Den registeransvarige ska även förhindra att en sådan uppgift sprids om upplysningen kan äventyra den registrerades integritetsskydd eller hans rättigheter.¹⁵⁶

Den registeransvarige ska rätta en felaktig uppgift i registret om den enskilde begär korrigerings. En rättelse av en uppgift innebär att var och en har rätt att bli bedömd på basis av riktiga uppgifter. Uppgifterna kan enbart lagras om de är behövliga för ett definierat ändamål med behandlingen av personuppgifter.¹⁵⁷ Den registeransvarige ska underrätta tredje man angående rättelsen. Anmälningsskyldighet föreligger dock inte, om anmälan är omöjlig att göra eller kräver oskäligt besvär.¹⁵⁸ Kravet på rättelse kan framföras direkt till den

---

¹⁵³ www.asiakastieto.fi

¹⁵⁴ www.asiakastieto.fi

¹⁵⁵ Regeringens prop.96/1998, Finland

¹⁵⁶ Regeringens prop. 96/1998, Finland

¹⁵⁷ www.tietosuoja.fi ”rätten att få en uppgift rättad”

¹⁵⁸ Regeringens prop. 96/1998 Finland

registeransvarige eller att en modellblankett som har skrivits av Dataombudsmannens byrå fylls i av den som begär rättelse.¹⁵⁹

Om den registeransvarige inte godkänner den registrerades yrkande på rättelse av en uppgift, ska han ge ett skriftligt intyg om detta, samtidigt ska skälen till varför yrkandet inte godkänns nämnas i detta intyg. Den registrerade kan föra saken till Dataombudsmannen för behandling.¹⁶⁰

Tillsynen över Personuppgiftslagen är uppdelad mellan Dataombudsmannen och Datasekretessnämnden. Dataombudsmannen övervakar, vägleder och styr hanteringen av personuppgifter, samt följer även den allmänna utvecklingen i fråga om personuppgifter, tar initiativ när detta behövs och sköter den informationsverksamhet som tillhör ombudsmannens verksamhetsområde. Datasekretessnämndens uppgifter är att handlägga och avgöra ärenden som tillkommer den enligt Personuppgiftslagen, där de bl.a. kan utfärda föreskrifter på ansökan av dataombudsmannen som är bindande för registeransvarige. Den registeransvarige kan under vissa förutsättningar behöva ha tillstånd för att kunna behandla personuppgifter.¹⁶¹

2.2.1 Konsekvenser av betalningsdröjsmål

En betalningspåminnelse skickas från Skatteförvaltningen till medborgaren då skatten inte är inne på förfallodagen. På betalningspåminnelsen finns en ny förfallodag antecknad samt förseningsavgift, om skatten betalas senast på förfallodagen slipper man utmätning. Vid betalningssvårigheter kan den skattskyldige under vissa förutsättningar ansöka om betalningsuppskov eller skattelättnad hos Skatteförvaltningen. En ansökan betyder dock inte att indrivningen avbryts. Den skattskyldige kan ändå få en betalningspåminnelse och skatten kan skickas till utsökning.¹⁶²

Det antas att den skattskyldige ställer säkerhet för skattebetalningen. Alternativet är, om det inte finns grunder för uppskov, att Skatteförvaltningen gör en betalningsplan om betalning av de förfallna skatterna, den skattskyldige ska då betala förseningsränta på uppskovstiden. För att få betalningsplan tar Skatteförvaltningen hänsyn till bl.a. beloppet av obetalda skatter, den

---

¹⁵⁹ www.tietosuoja.fi ”rätten att få en uppgift rättad”

¹⁶⁰ Regeringens prop. 96/1998, Finland

¹⁶¹ Regeringens prop. 96/1998 Finland

¹⁶² www.vero.fi ”påföljder av betalningsdröjsmål och betalningsförsummelse”

ansökta betalningstidens längd och den enskildes tidigare handlande. Den skattskyldige har möjlighet att ansöka om avbrott av indrivning eller indrivningsförbud.¹⁶³

Om skatten inte har betalats inom den tid som är utsatt överför Skatteförvaltningen betalningen till utmätning. Precis som i Sverige kan skatteskuld utmätas från gäldenärens inkomster eller förmögenhet, t.ex. genom att utmäta fastighet eller lön. Om skatteskulden inte kan drivas in vid utsökning på grund av skattebetalarens nöd, kan detta medföra en anteckning i kreditupplysningarna.¹⁶⁴

Den skattskyldige kan helt eller delvis bli befriad från skatt om de skriftligen ansöker om detta hos Skatteförvaltningen. Skattelättnad kan beviljas av Skatteförvaltningen om den enskildes betalningsförmåga har försämrats, t.ex. genom arbetslöshet, sjukdom mm. eller om det finns särskilda skäl.¹⁶⁵

Praxis visar att den registeransvarige har uppmanats av dataombudsmannen att denne ska ta bort anteckningar om betalningsstörning ur kreditupplysningsregistret. Det görs om anteckningen visar en oriktig bild av personens betalningsförmåga eller hans vilja att betala. Finland har inte heller något system för rättelse av felaktiga uppgifter som uppkommit på grund av myndighetsfel.¹⁶⁶

Då Finland precis som Sverige är bundet av internationella regleringar som EG- direktivet 95/46, talar mycket för att skyddet skulle vara likartat. Inom ramen för detta handlingsutrymme och i enlighet med gemenskapsrätten kan det således finnas godtagbara skillnader mellan olika medlemsstater i fråga om detaljerna i den nationella lagstiftning där direktivet genomförs. Detta konstateras i bl.a. i direktivets ingress punkt 9.¹⁶⁷ Personliga integriteten ska skyddas vid behandling av personuppgifter och detta kan jämföras med rätten till skydd för privatlivet. Denna rättighet ses som en grundläggande mänsklig rättighet. I artikel 8.1 Europakonventionen skyddas den mänskliga rättigheten. I ingressen punkt 10, där hänsyn tas till artikel 8.1 Europakonventionen, konstateras bl.a. att tillnärmningen av medlemsstaternas nationella lagstiftning inte får medföra någon inskränkning i det skydd som

---

¹⁶³ www.vero.fi ”påföljder av betalningsdröjsmål och betalningsförsummelse”

¹⁶⁴ www.vero.fi ”påföljder av betalningsdröjsmål och betalningsförsummelse”

¹⁶⁵ www.vero.fi ”påföljder av betalningsdröjsmål och betalningsförsummelse”

¹⁶⁶ Prop. 96/1998 Finland, avsnitt. 2:2

¹⁶⁷ EG- direktivet 95/46/EG

lagstiftningen ger.¹⁶⁸ Detta betyder att när medlemsstaterna genomför den harmonisering av den nationella lagstiftningen som direktivet förutsätter måste de försöka att upprätthålla den totala skyddsnivå som för närvarande garanteras i deras gällande lagstiftning.¹⁶⁹ Är det så att det är upp till varje medlemsland att tolka EG-direktivets begrepp och uttryck i enlighet med nationell lagstiftning och praxis eller har begreppen i EG-direktivet samma innebörd för hela EG?

Slutsats

Efter att ha gjort efterforskningar i lagar, praxis osv. om rättelsemöjligheter så ställer jag mig än mer frågor i slutfasen.

Varför är ”missvisande” kriteriet så restriktivt? Varför följer inte Finland EG-direktivet 95/46 ordagrant som Sverige? Av 29 § Finlands Personuppgiftslag stadgas att en personuppgift som är *oriktig, onödig, bristfällig eller föråldrad* ska kompletteras, rättas och utplånas. EG-direktivet föreskriver i artikel 6 d att felaktiga eller ofullständiga personuppgifter ska rättas, behandlas eller utplånas. Enligt min mening har Sverige tolkat EG-direktivet 95/46 för strängt.

I EG-domstolens dom 6 november 2003 mål C-101/01, det s.k. konfirmandlärarmålet ansågs att EG-direktivet kan tolkas med en viss flexibilitet. Det gäller i synnerhet för skyddet för grundläggande fri- och rättigheter. I domen konstaterades bl.a. att det åligger myndigheterna och domstolarna att tolkningen av direktivet inte ska stå i strid med de grundläggande rättigheter som skyddas genom gemenskapens rättsordning eller med andra gemenskapsrättsliga principer. År 1980 antogs riktlinjer i fråga om integritetsskyddet och flödet av personuppgifter över gränserna, s.k. Guidelines Governing the Protection of Privacy and Transborder Flows of Personal. Alla medlemsländerna har godtagit principerna. Riktlinjerna är minimiregler, som ska beaktas i nationell lagstiftning, vilket gör att de nationella reglerna får ha ett högre skydd för den personliga integriteten. Förutom den nationella lagstiftningen ska medlemsstaterna se till att underlätta etisk självreglering eller reglera om sanktioner och rättsmedel för att se till att ingen orättvis särbehandling

---

¹⁶⁸ Öman och Lindblom, *PUL en kommentar 2:a upplagan*, s.36 f

förekommer. Undantag till riktlinjerna får endast vara få och måste vara allmänt kända. Reglerna gäller för personuppgifter både inom det offentliga och det privata och är tillämpliga på automatiska och manuella upplysningar. Det grundläggande syftet med OECD:s riktlinjer är att när uppgifterna behandlas på visst sätt, på grund av dess innehåll eller i det samband uppgifterna används försöka undvika risker för skada för den personliga integriteten och friheten.¹⁷⁰ Således borde Sverige kunna ta in ”missvisande” kriteriet i PUL utan att det strider mot EG-direktivet.

När 8 § Datalagen var tillämplig regel, där en *oriktig* eller *missvisande* uppgift skulle rättas har regeringen kommit fram till i gällande fall att ta bort uppgifter från indrivnings- och utskökningsdatabasen, då det inte handlade om ovilja och oförmåga att betala skatt. Hade PUL:s regler applicerats på dessa fall så hade förmodligen inte någon rättelse skett, då uppgifterna skulle anses vara riktiga i förhållande till ändamålen till behandlingen, då det vid tidpunkten för registrering förelåg förutsättningar för verkställighet, dvs. då när fordran skickas in till KFM från SKV är skulden inte betald. Hänsyn tas dock inte till bakomliggande faktorer.

I domstolspraxis i form av fastställanden från kammarrätten har inte någon homogen syn på innebörden av rättelsebestämmelse visats. I vissa fall ansågs indrivningsförordningens bestämmelse en handläggningsordning och inget materiellt hinder mot restföreläggning, då rättelse inte varit aktuellt i och med uppgifterna inte ansågs vara felaktiga. I andra fall har utformningen av skattekontot inte ansetts vara förenlig med kraven i 3 § indrivningsförordningen, där rättelse var i sin ordning. Både regeringen och JK är strikta i den här frågan. Regeringen menar att en uppgift som har registrerats av SKV, där personen i fråga är misstänkt för ett brott och detta skulle av någon anledning visa sig vara felaktig längre fram är inte felaktig uppgift i PUL:s mening. Enligt JK kan en registrering som är en följd av att en handläggare gjort en felaktig rättslig bedömning är i regel inte att se som felaktig uppgift och kan inte korrigeras i större utsträckning än vad reglerna i 28 § PUL bokstavligen ger stöd för. Aktuell domstolspraxis tyder på att rättstillämpningen inte är enhetlig.

Har myndigheten ett högt förtroende hos den enskilde strävar medborgaren efter att följa regler och därigenom ökar tilltron för systemet. Kärnan till att framkalla tillit ligger i att

---

¹⁶⁹ EG-direktivet 95/46 punkten 9 i ingressen

¹⁷⁰ SOU 2004:6 s.41 ff.

myndigheten handlar på ett sådant sätt att medborgaren anser att myndigheten är rättvis. Detta kan uppnås bl.a. genom att myndigheten bekräftar sina fel och vill göra en justering av felet. Varför ska den enskilde vara rättfärdig mot myndigheten, när myndigheten inte behandlar den enskilde på ett rättvist sätt? Medborgare och företagare upplever sig kränkta och saknar en sammanslutning som tar till vara deras rätt eller är deras ”röst”.

En lösning på myndighetsfelet skulle kunna vara att ärendet angående problemet föredras av handläggaren på SKV för regionskattechefen, där denne intygar att myndighetsfel har begåtts. SKV skulle kunna ta på sig ett bekräftat myndighetsfel och därefter rätta restföringen som om den aldrig skett.

Om lagstiftningen gav denna öppning har myndigheten möjlighet att läka misstag som begås på myndigheten. En modern myndighet ska kunna vara såväl effektiv och rationell i sin hantering och också stå för när misstag sker inom myndigheten. Det kännetecknar en organisation som är pålitlig och tidsenlig. Härigenom skulle myndigheten uppfattas som en modernare myndighet och förutsättningar att vinna medborgarens förtroende skulle öka.

Min slutsats är därför att när man ser till helheten så är det angeläget med en lagändring av 28 § PUL där ”missvisande” begreppet borde tas in i lagen, då det krävs ett förtydligande i rättelsebestämmelsen.

”Nöden bryter mot alla lagar, men därför behöver man ju inte stifta lagar som skapar mer nöd.”

Otto Ludwig

Källförteckning

Litteraturförteckning

Hellner Jan, Johansson, Svante, *Skadeståndsrätt*, 6:a upplagan, Nordstedts Juridik AB, Göteborg 2000

Öman Sören, Lindblom, Hans-Olof Lindblom, *Personuppgiftslagen en kommentar*, 2:a upplagan, Nordstedts Juridik AB, Stockholm 2002

Andersson, Vilhelm, *Sekretess Lathund*, 5:e upplagan, SKV 205, Solna 2005

SKV 148, *Offentligt eller hemligt*, 3:e upplagan, Fritzes offentliga publikationer, Avesta 2004

Roger Pettersson, Klas Reinholdsson, *Personuppgiftslagen i praktiken*, 3:e upplagan, Nordstedts Juridik AB, Stockholm 2004

Strömberg, Håkan, *Allmän Förvaltningsrätt*, 22:e upplagan, Liber Ekonomi, Malmö 2003

Offentligt tryck

Prop 1997/98:44

Prop 2005/06:173

Prop 2000/01:33

Prop Finland 96/1998

Personuppgiftsförordningen 1998:1191

SOU 1997:39

SOU 1999:105

SOU 2004:6

Promemoria SKV, Bergström, Lars-Erik, *Funktionsansvar för PUL- frågor – behovet av personuppgiftsombud*

Promemoria SKV, Funktionsansvar för PUL- frågor – behovet av ett personuppgiftsombud

Promemoria SKV, Verkledningsstaben, Kommunikationsstaben, *Våra Värden*

Promemoria Datainspektionen 2004-04-25, Dnr 1735-2002

Minnesanteckning JK 2005-10-25

SKV Pressmeddelande 2001-08-22

2005/06:KU 37, Konstitutionsutskottets betänkande

Föredragande från SKV hos Finansdepartementet 2004-05-17. Handlingar från Finansdepartementet (Skatte- och Tullavdelningen).

Material från Datainspektionen

Datainspektionens – Finansinspektionens rapport 2001:1a samt 2001:2, *missvisande kreditupplysningar åtgärder och förslag*

Datainspektionens rapport 2001:1, *missvisande uppgifter hos kreditupplysningsföretag*
www.datainspektionen.se

EG-direktiv

95/46/EG

Rättsfallsförteckning

Kammarrätten i Göteborg, mål nr 6133-03

Regeringsrättens mål nr 2174-05

RÅ 2004 ref.104

KFM:s beslut

2006-04-06, *rättelse av uppgift i utsökings – och indrivningsdatabasen*

EG-domstolen

EG-domstolens dom 6 november 2003 mål C-101/01 Konfirmandläraryrket

Internet och övrigt

Intranät SKV, *Rättelse och Gallring*

Intranät SKV, *dokumentationskrav vid personuppgiftsbehandling*

Intranät SKV, Dahlström, Kjell, *Svårigheter att få rättelse av uppgifter i KFM:s databaser*

Intranät SKV, *Rättelser och signalfångst*

Intranät SKV, Sjökvist, Björninger Bodil, *Rutin för överlämning av rättelseärenden*

Intranät SKV, Rättelse av uppgifter i KFM:s databaser

SKV:s utbildningsmaterial

SKV 2, Allmänhetens terminal

Intervju SKV 2 expeditionen, Lundqvist, Barbro

Telefonintervju, Sheppard, Frederick, Visbykontoret

Telefonintervju, Hallberg, Per-Ola, Visbykontoret

ST Press, 26 september 2006

www.regeringen.se *Kronofogdemyndighetens inriktning, omfattning*

www.asiakastieto.fi

www.tietosuoja.fi *rätten att få en uppgift rättad*

www.vero.fi *”påföljder av betalningsdröjsmål och betalningsförsummelse”*